

Regionální akční plán pro bekasinu otavní (*Gallinago gallinago*) na Vysočině

Podklady pro akční plán zpracovala AOPK ČR, Regionální pracoviště Vysočina, na zpracování se podíleli Vojtěch Kodet, Záboj Hrázský a Jitka Matoušová.

Dokument byl zpracován v rámci projektu

101104621 - LIFE22-IPN-CZ-PROSPECTIVE LIFE

Titulní stránka:

Bekasina otavní *Gallinago gallinago*, PR Na Oklice, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet.

OBSAH

Souhrn	4
Úvod	4
1. Charakteristika druhu	5
1.1. Název a popis.....	5
1.2. Rozšíření v ČR	5
1.3. Biologie a ekologie druhu	10
1.4. Stav a příčiny ohrožení druhu	14
1.5. Statut ochrany	16
1.6. Dosavadní opatření pro ochranu druhu	17
2. Cíl regionálního akčního plánu.....	17
3. Plán opatření regionálního akčního plánu	18
3.1. Péče o biotop	18
3.2. Péče o druh	19
3.3. Monitoring.....	20
3.4. Výzkum	20
3.5. Výchova a osvěta	21
4. Plán realizace	22
5. Literatura	23
6. Seznam příloh.....	25
Příloha 1: Seznam hnízdních lokalit bekasiny otavní na Vysočině	26
Příloha 2: Fotodokumentace vybraných hnízdních lokalit bekasiny otavní na Vysočině	30
Příloha 3: Příklady realizace vhodných opatření pro bekasinu otavní.....	43
Příloha 4: Metodika monitoringu bekasiny otavní v rámci RAP.....	56
Příloha 5: Ukázky syntopických druhů.....	57
Příloha 6: Rozšíření bekasiny otavní mimo ČR.....	62

Souhrn

Bekasina otavní patří mezi nejvíce ubývající druhy nepěvců v České republice. Hnízdí na podmáčených místech s nízkým travním porostem, což jsou na Vysočině nejčastěji rašelinné a podmáčené louky. Úbytek bekasin byl zapříčiněn zejména ztrátou těchto stanovišť, jejich odvodňováním či opouštěním pravidelné péče, spočívající v sečení či pastvě. To mělo za následek jejich degradaci a zarůstání náletovými dřevinami. Tyto biotopy hostí i řadu dalších chráněných a ohrožených druhů. Záchrana populace bekasiny otavní spočívá zejména v obnově těchto biotopů a pravidelné péči o ně na Vysočině. **Vysočina** je v tomto dokumentu označení pro území v působnosti Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR), Regionálního pracoviště Vysočina, což je území Kraje Vysočina a CHKO Žďárské vrchy a CHKO Železné hory. Obě CHKO leží z části v Kraji Vysočina a z části v Pardubickém kraji.

Je navrženo katalogizovat hnízdní lokality a postupně během platnosti akčního plánu dosáhnout hodnoty min. 200 hnízdních lokalit, které budou pravidelně sledovány a udržovány tak, aby poskytovaly vhodný biotop nejméně pro 500 hnízdicích párů. Takovou početnost lze považovat za stabilizovanou populaci v regionu.

Úvod

Regionální akční plán (RAP) je nástrojem AOPK ČR, sloužícím k ochraně nejvíce ohrožených druhů živočichů a rostlin, a to obvykle druhů deštníkových, jejichž ochrana současně pomáhá mnoha dalším ohroženým druhům. Jeho cílem je zastupovat úlohu záchranného programu, a to u druhů, pro které je schválení záchranného programu z různých důvodů problematické nebo nemožné (např. proto, že nejde o druh zvláště chráněný dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb.).

Název druhu: Bekasina otavní *Gallinago gallinago* (Linnaeus, 1758)

Příčiny ohrožení: Odvodňování rašelinišť a podmáčených luk anebo jejich zarůstání způsobené často ukončením jejich obhospodařování. Nežádoucí je intenzivní pastva v době hnízdění. Negativní je zarůstání břehových partií rybníků dřevinami.

Biotopové nároky: Rašeliništní, slatiništní a další podmáčené luční biotopy nebo rozsáhlejší polní mokřiny zarůstající vegetací. Preferuje sečené nebo pasené porosty. V případě nesečených (nepasených) ploch se jedná o biotopy silně podmáčené, které nezarůstají vysokou vegetací. Preferuje otevřené plochy bez dřevin nebo jen se solitérními dřevinami, které využívá jako posedy.

Cíl: Zajištění stabilní neklesající populace (min. 500 hnízdních párů) bekasiny otavní na Vysočině ochranou hnízdišť a pravidelnou péčí o ně.

1. Charakteristika druhu

1.1. Název a popis

Bekasina otavní *Gallinago gallinago* je středně velkým druhem bahňáka z čeledi slukovitých *Scolopacidae* s nápadně dlouhým rovným zobákem a krátkýma nohama. Dorůstá délky 25-28 cm, v rozpětí křídel měří 44-47 cm a váží 80-140 g. Svrchu je hnědá, tmavě skvrnitá, se světlými podélnými pruhy na hlavě a hřbetě a kaštanově hnědým, černě pruhovaným ocasem s bílým okrajem. Břicho a zadní okraj křídla má bílý. Obě pohlaví jsou zbarvena stejně.

Jedná se o polytypický druh s 2 poddruhy (SIBLEY et MONROE 1990, 1993, BLI 2016):

Bekasina otavní euroasijská *Gallinago gallinago gallinago* (Linnaeus, 1758): většina eurasijského areálu, od Britských ostrovů východně až po Kamčatku a západní část Aleutských ostrovů. Tvoří 2 populace. První hnízdí západně od Uralu a zimuje hlavně v jižní a západní Evropě a severní a západní Africe. Druhá populace hnízdí východně od Uralu a na západní Sibiři a zimuje především v jihozápadní Asii a Africe jižně od Sahary.

Bekasina otavní islandská *Gallinago gallinago faeroensis* (C. L. Brehm, 1831): hnízdí na Islandu, Faerských ostrovech, Orknejích a Shetlandách; zimuje na Britských ostrovech.

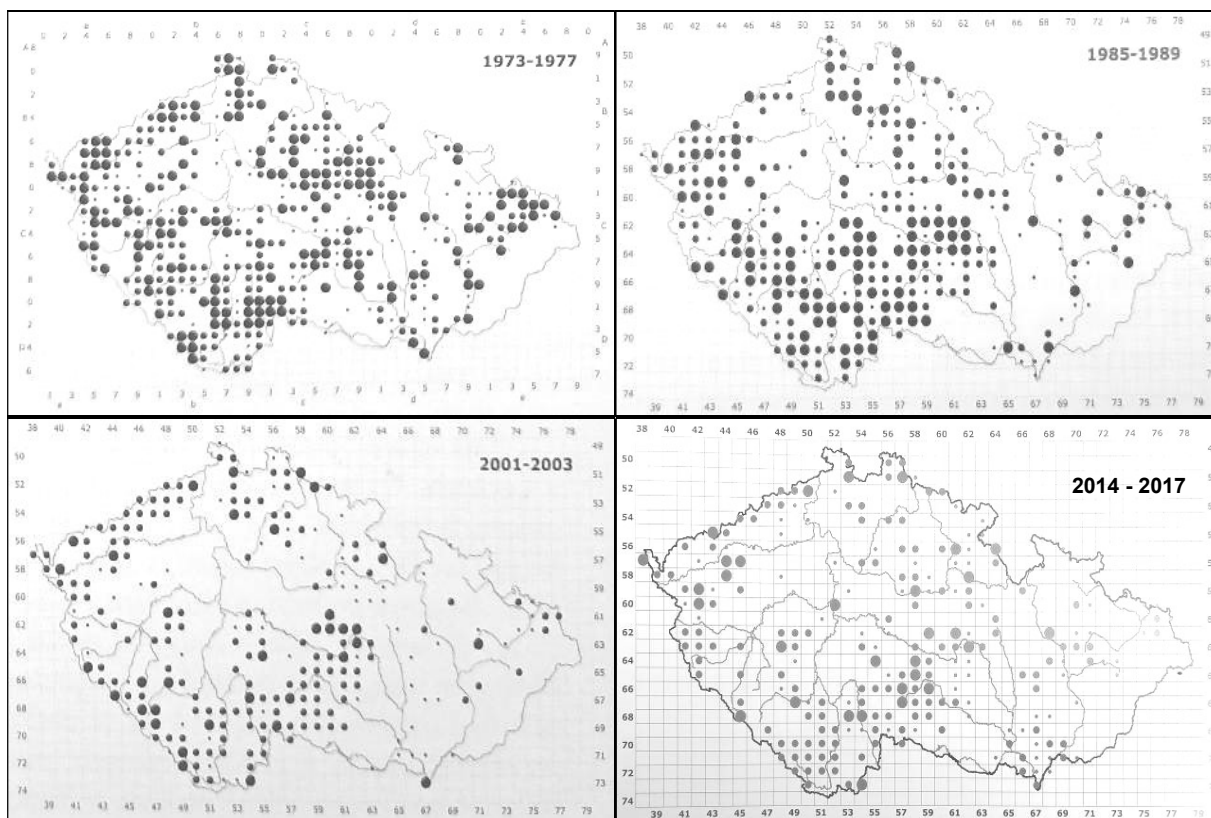
1.2. Rozšíření v ČR

Bekasina otavní je v České republice pravidelně, avšak řídce hnízdícím druhem. V minulosti hnízdila na většině území od nejnižších poloh až po horské oblasti. Podle starých údajů bývala u nás běžně rozšířeným druhem, což trvalo přibližně do 60. let 20. st., kdy hnízdila na většině území ČR. V 70. letech ještě hnízdila i na 3 lokalitách na katastrálním území Prahy. V průběhu 70. a 80. let však začala ubývat. Dnes již z řady oblastí vymizela a její výskyt je omezen na poslední zbytky vhodných mokřadních biotopů.

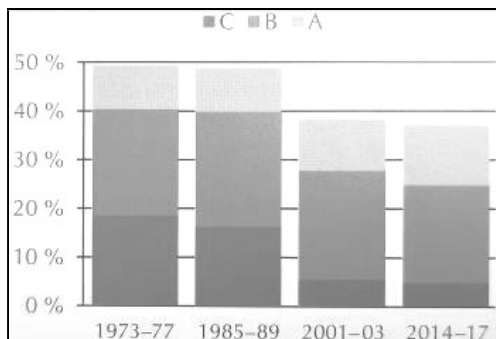
Z výsledků mapování hnízdního rozšíření ptáků v letech 1973-1977 resp. 1985-1988 (ŠŤASTNÝ et al. 1987, 1996; Tab. 1, Obr. 1) je zřejmý dříve relativně setrvalý stav populace na většině území ČR. Při prvním i druhém mapování byla bekasina otavní zjištěna ve 49 % mapovacích kvadrátů a odhad velikosti populace v ČR byl 1200-2400 párů. Při třetím mapování v ČR v letech 2001-2003 (ŠŤASTNÝ et al. 2006) bylo obsazeno už jen 38 % kvadrátů, což představovalo silný úbytek, a velikost populace v Česku byla odhadnuta na 500-800 párů, což je alarmující úbytek oproti předchozím mapováním. Pokles se stále nezastavil a při posledním čtvrtém mapování v letech 2014-2017 (ŠŤASTNÝ et al. 2021) bylo obsazeno 37 % kvadrátů a populace v ČR byla odhadnuta na 400-600 hnízdicích párů. Bekasina otavní tak patří v celé ČR k silně ubývajícím druhům, jak ukazují také celorepublikové výsledky Jednotného programu sčítání ptáků, které od roku 1982 zaznamenaly pokles populace o více jak 90 %! Bekasina otavní se zařadila mezi nejvíce ubývající druhy ptáků v ČR (VOŘÍŠEK et al. 2009). I v současnosti hnízdí bekasina otavní na našem území od nížin až do hor. Nejvýše položená hnízdiště jsou v Krkonoších na Úpském rašeliništi 1 430 m n. m. a u Labské boudy na Pančavské louce 1 410 m n. m. (FLOUSEK et al. 2015).

Tab. 1: Počet a procento obsazených kvadrátů při mapování hnízdního rozšíření bekasiny otavní v České republice v uvedených letech (ŠŤASTNÝ et al. 2021).

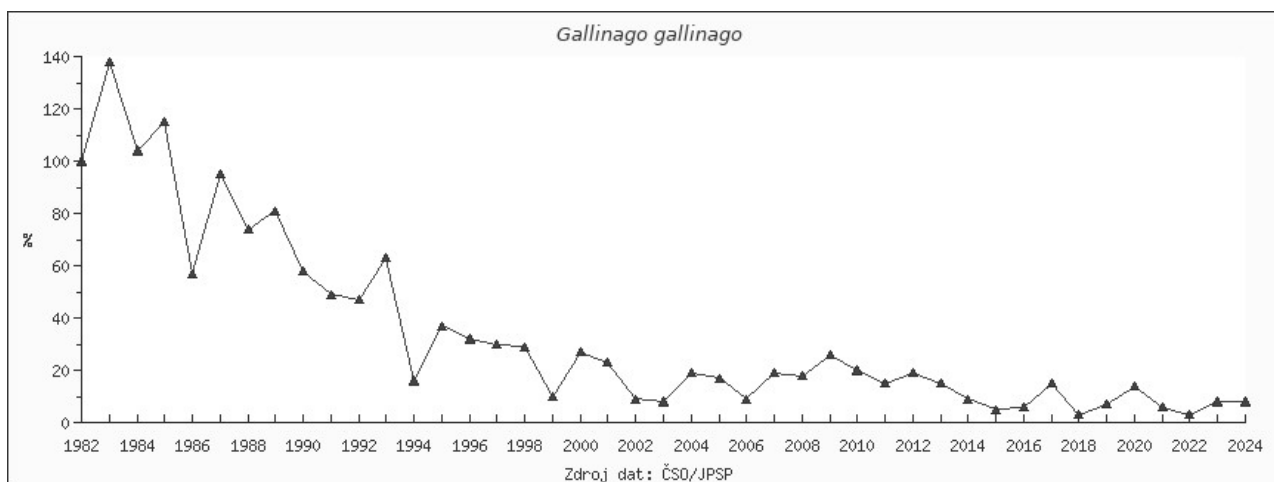
	1973–77		1985–89		2001–03		2014–17	
Celkový počet čtverců	417	(49 %)	307	(49 %)	240	(38 %)	233	(37 %)
Možné hnízdění	76	(18 %)	57	(19 %)	66	(28 %)	77	(33 %)
Pravděpodobné hnízdění	184	(44 %)	148	(48 %)	139	(58 %)	125	(54 %)
Prokázané hnízdění	157	(38 %)	102	(33 %)	35	(15 %)	31	(13 %)

Obr. 1: Hnízdní rozšíření bekasiny otavní v České republice v obdobích 1973–1977, 1985–1989, 2001–2003 a 2014–2017 (ŠŤASTNÝ et al. 1987, 1996, 2006, 2021); [kategorie hnízdění: velký bod = prokázané, střední bod = pravděpodobné, malý bod = možné].

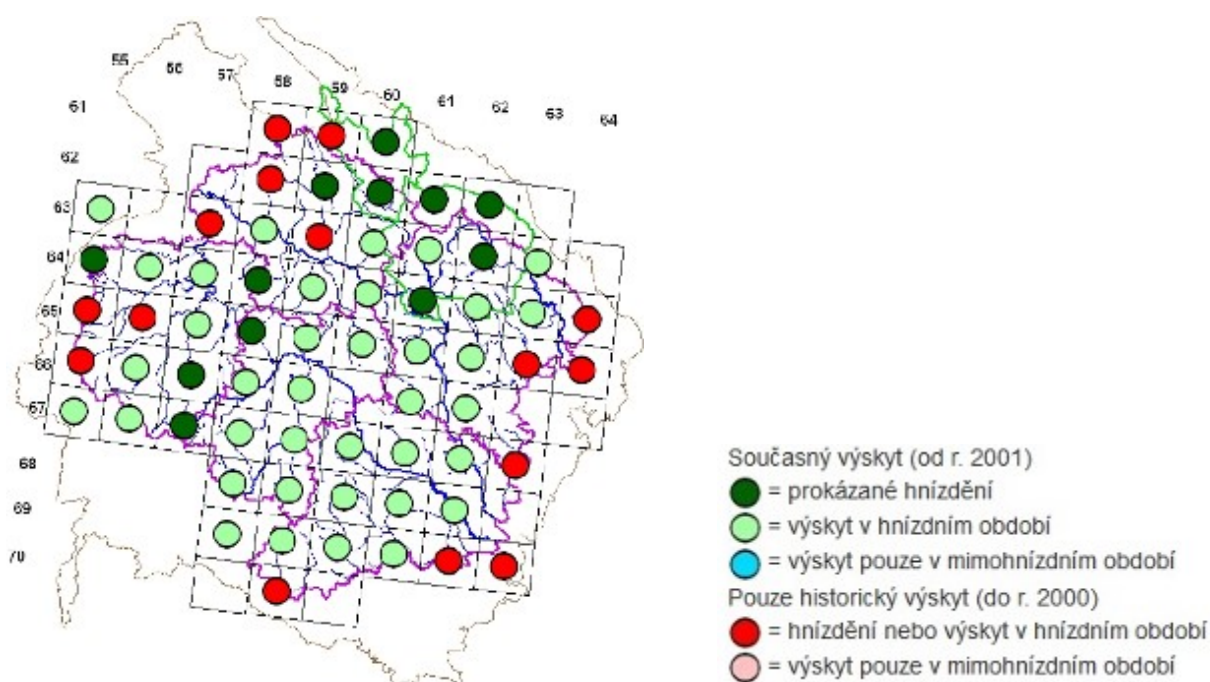

Obr. 2: Procentuální obsazenost kvadrátů při mapování hnízdního rozšíření bekasiny otavní v České republice v uvedených letech (ŠŤASTNÝ et al. 2021); [kategorie hnízdění: A = prokázané, B = pravděpodobné, C = možné].

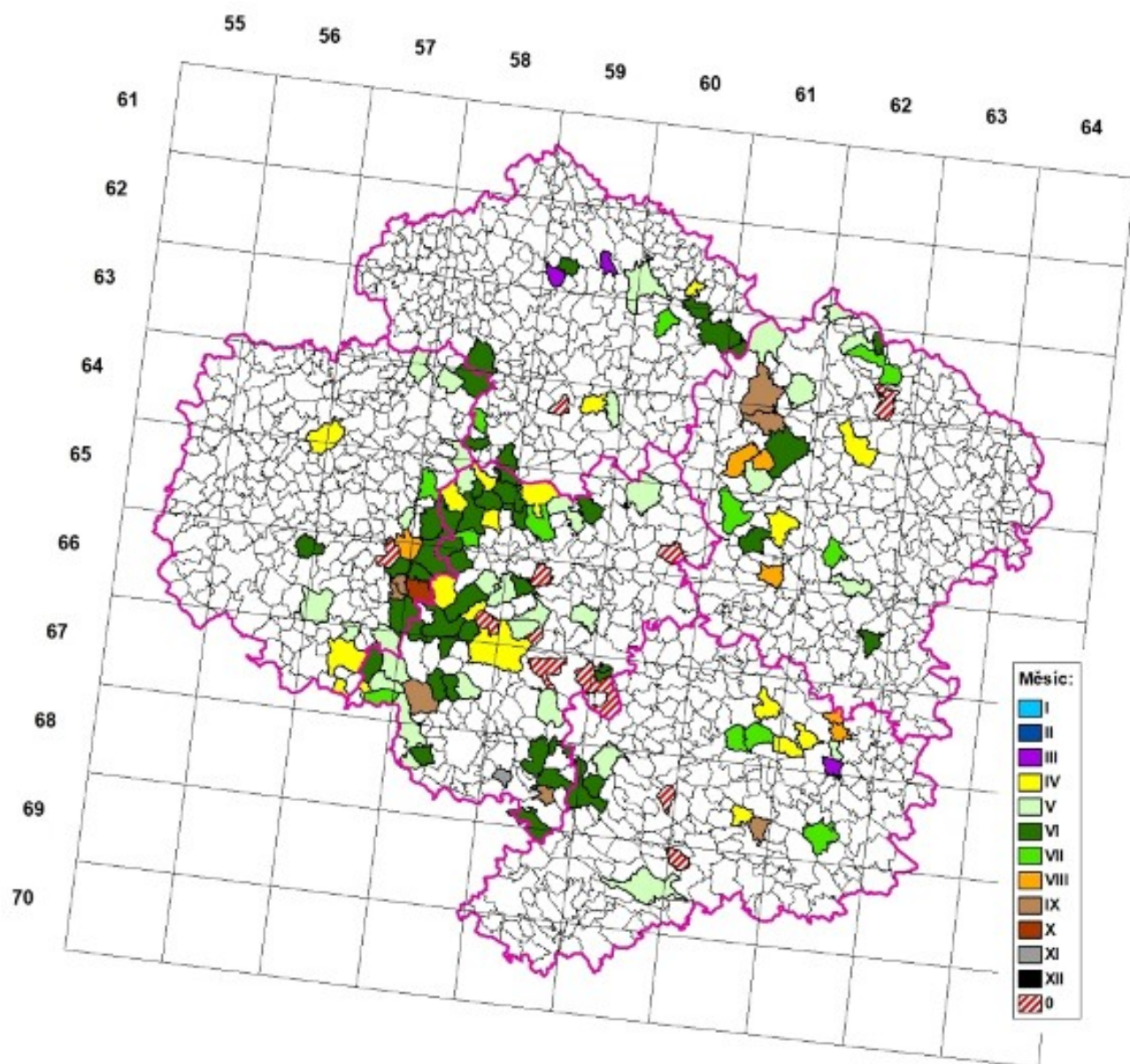

Obr. 3: Trend vývoje početnosti bekasiny otavní v České republice v letech 1982–2024 (ČSO 2025).

Obdobně jako jinde na území ČR, tak i na Vysočině řada vhodných hnízdišť zanikla jejich odvodňováním a rekultivací podmáčených luk, ale i dnes zanikají kvůli jejich degradaci, zarůstání, zalesňování či nevhodné výstavbě rybníků či tůní. Vysočina se v posledních letech stala jedním z významných center hnízdících bekasin v rámci ČR, kde stále existují vhodné rašelinné a podmáčené louky pro její hnízdění, případně dochází k revitalizacím příhodných lokalit. Přechodně byl zjišťován i nárůst početnosti, např. HANÁK (1993, 1995) zjistil v Jihlavských vrších v letech 1972–1992 postupné zvyšování početnosti od 70 ex. v roce 1972 po 190 ex. v roce 1992, avšak kompletní výčet lokalit neuvádí. V letech 1989–2006 byl zaznamenán hnízdní výskyt bekasiny otavní v Kraji Vysočina na 123 lokalitách (KODET 2009) a její početnost zde byla v letech 2001–2004 odhadnuta na 150–300 párů (KUNSTMÜLLER et KODET 2005). V roce 2017 byla zpracována mapa rozšíření bekasiny otavní na Vysočině v letech 2001–2017 (KODET 2017, Obr. 4 a 5), ze které je patrné jádrové území, které představuje jednu z nejvýznamnějších hnízdních oblastí tohoto druhu v České republice. Seznam 205 aktuálně evidovaných lokalit na Vysočině je v příloze č. 1. V Kraji Vysočina z nich leží 179 a v Pardubickém kraji 26. Níže v kapitole 1.5 je souhrn počtů dle působnosti orgánů ochrany přírody.

Obr. 4: Záznamy bekasiny otavní na Vysočině v jednotlivých mapovacích kvadrátech (KODET 2017).

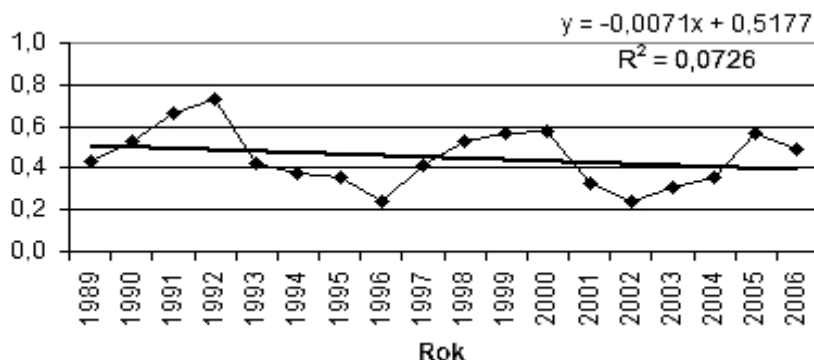
<https://www.prirodavysociny.cz/uploads/images/84/84d68afcf8a88a8bf96b77b46e2bea56036ec72b.jpg>
Obr. 5: Záznamy bekasiny otavní z let 2001–2017 na jednotlivých katastrálních územích v Kraji Vysočina (KODET 2017); [barevně je rozlišen výskyt v jednotlivých měsících - viz legenda, přičemž prioritizace je v pořadí: VI, V, VII, IV, VIII, III, IX, X, II, XI, I, XII; 0 = záznam bekasiny bez uvedení konkrétního měsíce pozorování. Z mapky je tak patrné, odkud jsou k dispozici záznamy hnízdních výskytů a kde pouze protahujících jedinců].

I na Vysočině byl zaznamenáván pokles obsazenosti lokalit, která se snižovala v letech 1989–2006 ročně v průměru o 0,7 % (KODET 2009, Tab. 2, Obr. 6). V roce 2009 byla pomocí metody zjišťování výskytu bekasin při využití akustických záznamníků doložena obsazenost na vybraných historických hnízdních lokalitách na Vysočině 47,8 % (KODET 2009).

Tab. 2: Počet sledovaných lokalit s historickým výskytem bekasiny otavní v Kraji Vysočina v letech 1989–2006 (KODET 2009). Obsazenost lokalit znázorňuje Obr. 6.

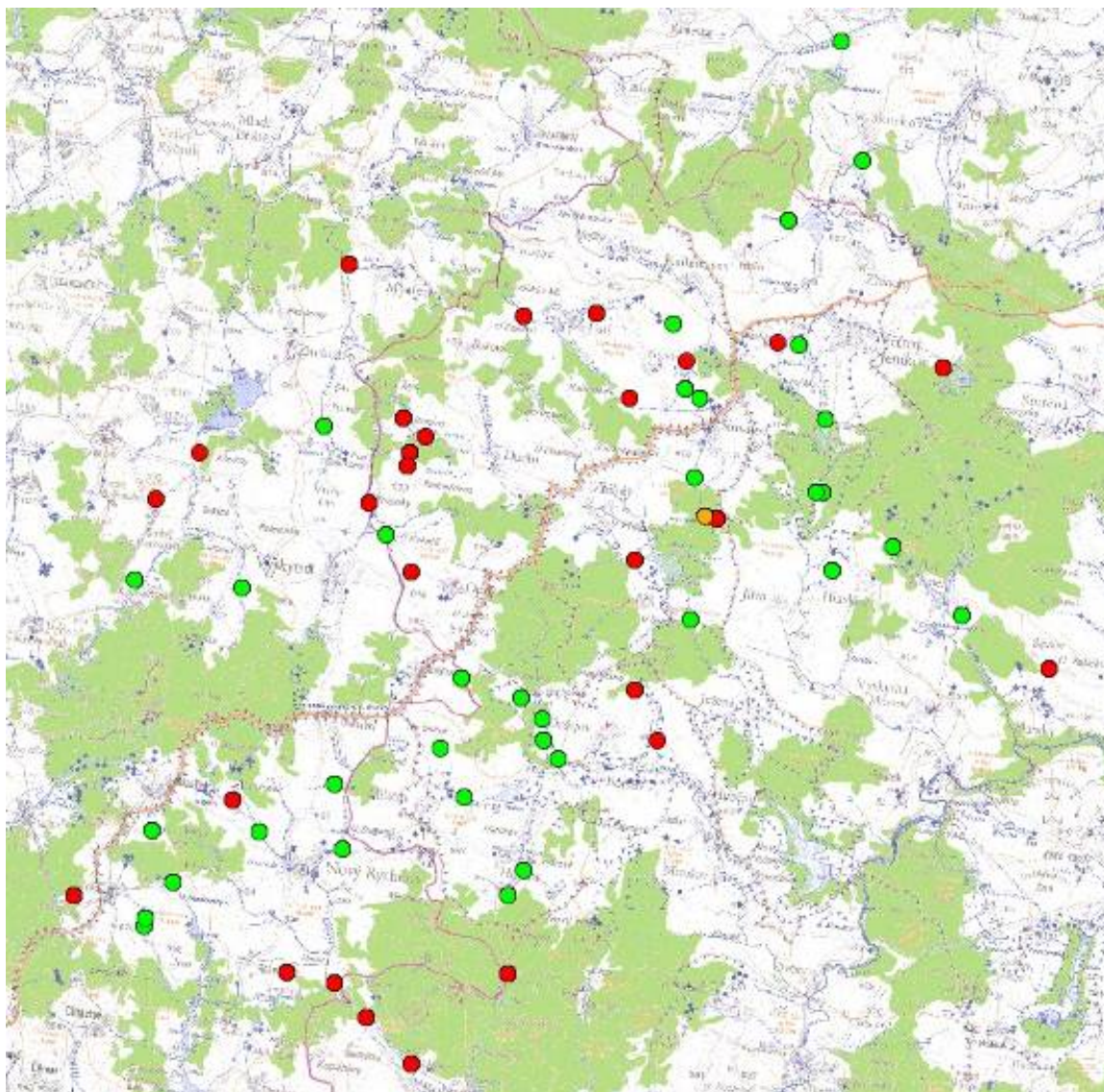
rok	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006

počet	21	40	50	56	54	58	45	42	39	49	44	52	55	55	42	31	46	47

Obr. 6: Procentuální obsazenost sledovaných lokalit (počty lokalit viz Tab. 2 výše) bekasinou otavní v Kraji Vysočina v letech 1989–2006 (KODET 2009).

V roce 2024 byl proveden systematický průzkum hnízdního výskytu bekasiny otavní v jižní části Humpolecké vrchoviny, která představuje jednu z hlavních oblastí jejího výskytu a hnízdění na Vysočině (KODET et KODETOVÁ 2024). Průzkum byl proveden včetně využití akustického monitoringu pomocí zvukových záznamníků. Z 63 nahrávacích bodů byl zjištěn hnízdní výskyt bekasiny na 36 z nich. V pěti případech se pravděpodobně jednalo o záznam téhož jedince nebo páru na dvou sousedních nahrávacích bodech. Bylo tak prokázáno minimálně 30 obsazených hnízdních teritorií ve sledované oblasti (Obr. 7). Na těch nejlepších (cca 6 nejrozsáhlejších) lokalitách však pravděpodobně hnízdí více párů (min. 2-3). Pro zjišťování početnosti na jednotlivých lokalitách by však byl zapotřebí podrobnější průzkum, který nebyl prováděn. Pokud vezmeme v úvahu, že některé obsazené teritorium na nesledovaném menším lučním mokřádku mohlo navíc uniknout pozornosti, lze konstatovat, že v daném území bylo v roce 2024 obsazeno cca 40 hnízdních teritorií. Spodní hranice odhadu početnosti pro celou ČR představuje 400 hnízdicích párů (ŠTASTNÝ et al. 2021). Platí-li tento odhad, představuje sledovaná oblast národně významné území pro bekasinu otavní s 10 % celkové hnízdní populace na našem území.

Obr. 7: Výskyt bekasiny otavní na sledovaných lokalitách (nahrávacích bodech) v jižní části Humpolecké vrchoviny v hnízdním období v roce 2024 (KODET et KODETOVÁ 2024); [zeleně = zjištěna; oranžově = z dálky; červeně = nezjištěna].

1.3. Biologie a ekologie druhu

V době hnízdění vyhledává bekasina otavní vlhká místa s krátkým travním porostem, především mokré a podmáčené louky a jejich okraje, dále okraje rybníků s porosty ostřic, rašeliniště, slatiniště a další mokřady. Mohou to být také zamokřené části aktivních i opuštěných pastvin, zejména v blízkosti pramenišť. Druh se obecně rozmnožuje v oblastech poskytujících kombinaci travnatého krytu a vlhkých půd bohatých na organickou hmotu. Mimo období rozmnožování se vyskytuje na stejných biotopech, přičemž navíc využívá i jiná člověkem vytvořená stanoviště, u nás např. okraje rybníků (HUDEC et ŠTASTNÝ 2005, VAN GILS et al. 2015).

Bekasina využívá k hnízdění několik různých typů přírodních biotopů (viz Katalog biotopů ČR, CHYTRÝ et al. 2010). Její výskyt lze považovat za jeden z indikátorů příznivého stavu těchto biotopů (Tab. 3) a lze ji proto také považovat za jejich deštníkový druh.

Tab. 3: Přírodní biotopy významné pro hnízdění bekasiny otavní v České republice.

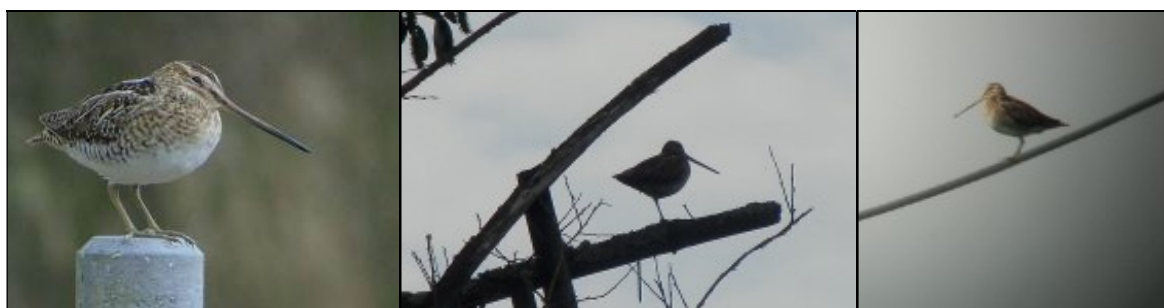
Přírodní biotop
M1.7 – Vegetace vysokých ostřic
M2.4 – Vegetace jednoletých slanomilných trav
R1.1 – Luční pěnovcová prameniště
R1.2 – Luční prameniště bez tvorby pěnovců
R1.5 – Subalpínská prameniště
R2.1 – Vápnitá slatiniště
R2.2 – Nevápnitá mechová slatiniště
R2.3 – Přechodová rašeliniště
R2.4 – Zrašelinělé půdy s hrotnosemenkou bílou <i>Rhynchospora alba</i>
R3.1 – Otevřená vrchoviště
R3.2 – Vrchoviště s klečí <i>Pinus mugo</i>
R3.3 – Vrchovištní šlenky
R3.4 – Degradovaná vrchoviště
T1.10 – Vegetace vlhkých narušovaných půd
T1.5 – Vlhké pcháčové louky
T1.6 – Vlhká tužebníková lada
T1.9 – Střídavě vlhké bezkolencové louky
T7 – Slaniska

Potrava zahrnuje larvy hmyzu (10–80 %), dospělý hmyz, žížaly, malé korýše, malé plže, pavouky a další bezobratlé. Rostlinná vlákna a semena konzumuje v menším množství. Po potravě pátrá na bahnech a v mělké vodě, kde píchá do půdy svým dlouhým zobákem. Je jím přitom schopna malou kořist chytit a polknout, aniž by ji musela vytáhnout ze země. Při hledání potravy je ve vodě často ponořená až po břicho, do měkké půdy pak zobák mnohdy zapichuje až po kořen. Obvykle shání potravu v malých skupinách, zejména pak v mimohnízdním období (VAN GILS et al. 2015).

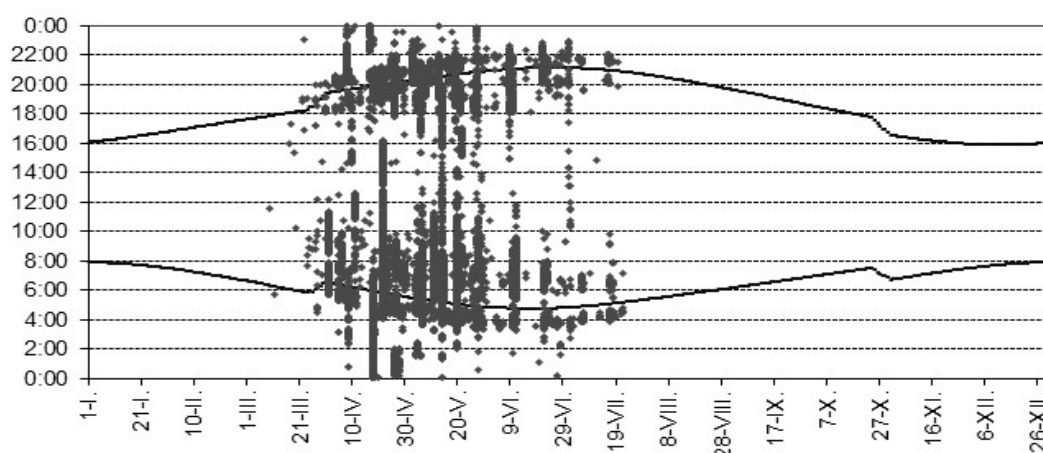
Obr. 8: Pobytové stopy bekasiny otavní – stopy a vpichy po zobáku v bahně, PP Louky v Jeníkově, foto Vojtěch Kodet.

Bekasina se na hnízdištích objevuje od počátku března, hlavně však v jeho druhé polovině, a pak v dubnu. Na podzim odlétá od poloviny července až do října. Jednotliví ptáci protahují ještě i v listopadu, existují také doklady o přezimování u nás. Po návratu na hnízdiště provádějí samci svatební lety: poletují třepetavým letem ve velkých kruzích a značné výšce (50–100 m) kolem teritoria, přičemž je tento let občas přerušen střemhlavým propadnutím i o několik desítek metrů. Poté pták vystoupá opět do zhruba stejné výšky a v letu pokračuje. Při propadnutí se bekasina obrátí do boční polohy, se strnulým tělem, polorozevřenými křídly, v nichž se pouze jemně chvějí letky. Na rozevřeném ocase odstávají obě krajní rýdovací pera, jejichž chvěním je za podpory proudu vzduchu od křídel vyluzováno hlasité „mečení“, na Vysočině tradičně nazývané spíše jako „mekání“. Svatební lety s mekáním předvádějí samci během obletování teritoria zejména v ranních a podvečerních hodinách. V době hnízdění lze od obou pohlaví zaslechnout několikrát opakované dvouslabičné zvuky znějící úsečně jako *ty-ke* nebo *tí-ke*, tzv. „tikání“. Ptáci je přednášejí ze země, ale také z vyvýšených míst (stromy, sloupy, ploty apod., viz Obr. 9) a méně často i v letu. Žije skrytě, při vyplašení vyletuje nízkým klikatým letem a často se opakovaně ozývá nosovým „keč“ (HUDEC et ŠŤASTNÝ 2005, VAN GILS et al. 2015).

Obr. 9: Vlevo bekasina otavní na kůlu v PP Návesník, foto Dana Kodetová. Uprostřed bekasina na torzu stromu v PR Doupský a Bažantka a vpravo na elektrickém vedení v navrhované PP Frejlach, foto Vojtěch Kodet.

Zvukové projevy bekasin, ať už hlasové (tikání) či instrumentální (mekání), lze velmi dobře využít pro zjišťování přítomnosti či nepřítomnosti druhu na lokalitě. Metoda akustického mapování pomocí digitálních zvukových záznamníků umožňuje podchytit i takto skrytě žijící a noční druhy. Analýzu nahrávek lze provádět např. pomocí metodiky SAVICKÉHO (2008).

Obr. 10: Akustická aktivita bekasiny otavní během roku vyhodnocená z pořízených nahrávek (n = 23 959). Akustická aktivita v sobě zahrnuje jak hlasové projevy (volání, varování), tak i instrumentální zvukové projevy (mekání) bekasin (V. Kodet, nepubl.). [křivky indikují východ, resp. západ slunce, body jsou akustické záznamy bekasiny]

Dnes již většina párů hnízdí pouze jednotlivě, na vhodných místech mohou však páry hnízdit velmi blízko sebe. Vzhledem k současnému stavu populace se ale s hnízděním více párů pohromadě

setkáváme jen ojediněle. Páry se tvoří na hnízdišti. Hnízdí od konce března do konce července, druhé hnízdění je u nás možné, zatím ale neprokázané. Druh je monogamní, ale obě pohlaví vykazují vysoký stupeň promiskuity. Hnízdiště vybírá samec, místo k zahnízdění samice. Hnízdo je vždy umístěné na zemi, v hustším porostu a dobře ukryté v travinách, vystlané suchým rostlinným materiálem (Obr. 11 a 12). Samice snáší 3–5 většinou však 4 hruškovitá, olivově zelená, tmavě skvrnitá, $39,2 \times 28,3$ mm velká vejce, která jsou pravděpodobně snášena denně a na kterých sedí sama po dobu 19–21 dnů, zatímco samec střeží teritorium. Mláďata se líhnou téměř současně, po oschnutí jsou odváděna od hnízda pryč a oběma rodiči jsou voděna dalších 19–21 dnů, kdy začínají létat. Plné vzletnosti pak dosahují ve věku 4–5 týdnů (HUDEC et ŠŤASTNÝ 2005, VAN GILS et al. 2015).

Obr. 11: Hnízda bekasiny otavní. Vlevo z navrhované PP U Farského lesa, foto Vojtěch Kodet a vpravo z PR Chvojnov, foto Dana Kodetová.

Obr. 12: Hnízda bekasiny otavní. Vlevo v PR Čermákovy louky, uprostřed a vpravo v PP Louky v Jeníkově, foto Vojtěch Kodet.

Ve světě při vhodných podmínkách dosahuje územní hustoty až 10–38 (i 110) párů/km². Vysoký podíl hnízd může být na pastvinách predovaný nebo ušlapaný pasoucím se dobytkem (VAN GILS et al. 2015).

Jedná se o tažný druh. Podzimní tah vrcholí v srpnu a září, zpět na hnízdiště přilétá hlavně v březnu až dubnu. Ptáci se rychle přesouvají z hnízdišť do oblastí pelichanišť a po několika týdnech rychle migrují na zimoviště. Druh vykazuje vysoký stupeň věrnosti lokalitám. Zdá se,

že tento druh od konce 50. let 20. století přesunul svá hlavní místa přepeřování z kontinentálních (zejména Nizozemska) do Británie. Podzimní tah probíhá od konce července do listopadu, s přiletem do severní Afriky hlavně koncem září až začátkem října. Většina ptáků opouští Afriku při jarní migraci v březnu; přes Evropu protahují od března do začátku května. Samci se obvykle dostávají na hnízdiště 10–14 dní před samicemi (VAN GILS et al. 2015).

1.4. Stav a příčiny ohrožení druhu

Stavy bekasiny otavní v mnohých oblastech včetně ČR výrazně klesají. Na Vysočině odhadujeme pokles populace na desetinu stavu před padesáti lety.

Hlavním důvodem je ztráta přirozeného biotopu spojená zejména s (1) odvodňováním mokřadů a (2) intenzifikací zemědělství (příklady nevyhovujícího využívání pozemků z Vysočiny viz Obr. 13–15). Historická data o početnosti bekasin na Vysočině nejsou k dispozici. Např. ve Šlesvicku-Holštýnsku v severním Německu byl pozorován pokles z 13 000 párů v roce 1970 na 1 500 v roce 1992 a v severní Anglii následoval po zkulturnění okrajů pastvin velmi vysoký pokles o 99–100 %. Nízká hladina vody zkracuje dobu dostupnosti potravy na pastvinách v důsledku nižší prostupnosti půdy, a tím silně ovlivňuje délku hnízdní sezóny. Změny ve struktuře stanovišť a hojnosti potravy, které druh negativně ovlivňují, mohou také vést ke zvýšenému riziku predace pro mláďata. Pečlivá manipulace s vodními hladinami může zlepšit úspěšnost hnízdění. Problémem je také její lov. Odhaduje se, že v Evropě (zejména ve Francii) se ročně loví 1 500 000 ptáků (VAN GILS et al. 2015).

Obr. 13: Vlevo je odvodňování rašelinných luk v roce 1985 v později vyhlášené PR Chvojnov, foto Ivan Růžička, archiv Muzea Vysočiny Jihlava. Uprostřed a vpravo je nežádoucí odvodňování rašelinných luk zahloubenými napřímenými kanály v roce 2018 v PP Louky v Jeníkově, foto Vojtěch Kodet.

Když podmáčené louky zarostou rákosinou, která se neseče, anebo náletovými dřevinami, bekasiny na takových plochách přestanou hnízdit (Obr. 14). Stejně tak je pro bekasinu nevhodné prameniště intenzivně pasené v období hnízdění (Obr. 15). Biomasa ponechaná na lokalitě znemožní přístup bekasině ke zdroji potravy v mělkých mokřadech (Obr. 16).

Obr. 14: Podmáčené louky v nivě řeky Jihlavy na lokalitě Veselík zarůstající terestrickou rákosinou jsou již pro hnízdění bekasin nevhodné, foto Vojtěch Kodet.

Obr. 15: Pokud jsou prameniště intenzivně pasená v době hnízdění, nemají zde bekasiny šanci vyhnízdit, U Březiny, foto Vojtěch Kodet.

Obr. 16: Nedostatečně shrabaná louka na mokřích místech zmenšuje rozlohu cenných mokřích mělčin důležitých pro bekasiny, a navíc tlející zbytky jsou zároveň nežádoucím zdrojem živin pro dané společenstvo, PR Meandry Svratky u Milov, foto Vojtěch Kodet.

1.5. Statut ochrany

Druh je uveden v příloze II (A) a III (B) **směrnice o ptácích** (Směrnice evropského parlamentu a rady č. 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků).

Jedná se o zvláště chráněný druh v kategorii **silně ohrožený** (vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb., v platném znění).

Druh je chráněn **Bonnskou úmluvou** (Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů) a k ní přijatou Dohodou o ochraně africko-euroasijských stěhovavých vodních ptáků (Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 92/2006 Sb. m. s.).

Druh je chráněn **Bernskou úmluvou** (Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 107/2001 Sb. m. s., o přijetí Úmluvy o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť).

Druh je uveden v Červeném seznamu ptáků ČR v kategorii **ohrožený** [EN] (ŠŤASTNÝ et al. 2017). Druh je uveden v Červeném seznamu ptáků Evropy v kategorii **zranitelný** [VU] (BLI 2021, IUCN 2025).

Z 205 aktuálně evidovaných lokalit (příloha 1) leží přibližně třetina (32 %) v působnosti AOPK ČR, RP Vysočina. V působnosti oddělení Správy CHKO Žďárské vrchy je 56 lokalit, přičemž 54 lokalit leží na území CHKO a 2 v okrese Jihlava (NPR Zhejral a NPP Hojkovské rašeliniště), z toho 15 lokalit je součástí MZCHU. Další 9 lokalit leží na území CHKO Železné hory, kde jich 6 je součástí MZCHU. V působnosti Kraje Vysočina se nachází 140 lokalit uvedených v příloze 1, přičemž 28 z nich je územně chráněno jako MZCHU.

Tab. 4: Počty evidovaných lokalit ze seznamu v příloze 1 a jejich souhrnný počet dle působnosti OOP a správních územních jednotek.

Kraj	Okres	CHKO Žďárské vrchy		CHKO Železné hory		Mimo CHKO		Σ
		MZCHU	Ostatní	MZCHU	Ostatní	MZCHU	Ostatní	
Kraj Vysočina		8	27	3	1	28	112	179
	Havlíčkův Brod	1	2	3	1	3	11	21
	Jihlava	2				17	55	74
	Pelhřimov					6	33	39
	Třebíč					2	13	15
	Žďár nad Sázavou	5	25					30
Pardubický kraj		7	14	3	2			26
	Chrudim	6	13	3	2			24
	Svitavy	1	1					2
	Σ	15	41	6	3	28	112	
	ΣΣ	56		9		140		
	ΣΣΣ	205						

1.6. Dosavadní opatření pro ochranu druhu

Na území Vysočiny probíhá cílená obnova přírodních stanovišť, zejména rašelinišť, rašelinných a podmáčených luk, které byly v minulosti odvodněny nebo postupně zarostly dřevinami. Revitalizační práce zahrnují i asanaci převážně terestrických rákosin, a to pravidelnou sečí nebo pastvou. Součástí ochrannářských opatření je také vytváření nových mělkých mokřadů – například zavodňováním, stržením drnu nebo ponecháváním terénních nerovností vzniklých při odstraňování náletových dřevin. Dále dochází k úpravám břehových částí rybníků s cílem vytvořit mělčiny a plynulé přechody do navazujících travních porostů bez výskytu dřevin. Významným cílem těchto zásahů je také potlačení nežádoucího zarůstání cenných stanovišť dřevinnou vegetací. Pravidelnou péčí o lokality i samotné asanační zásahy zajišťují na Vysočině především Kraj Vysočina a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Vysočina. Z neziskových organizací se na těchto aktivitách podílí zejména Pobočka České společnosti ornitologické na Vysočině. Významné obnovní projekty, které rozšířily hnízdní možnosti pro bekasiny na Vysočině, jsou „Ochrana hnízdišť bekasiny otavní“ a „Revitalizace rašeliniště v PR Chvojnov“ (OP ŽP, 2012–2015, příjemce Pobočka ČSO na Vysočině) a „Biodiverzita – I. a II. etapa“ (OP ŽP 2014–2015, příjemce Kraj Vysočina).

2. Cíl regionálního akčního plánu

Stabilizovat populaci bekasiny otavní na Vysočině.

Indikátory:

- min. početnost populace 500 párů
- min. 200 vhodně udržovaných hnízdních lokalit
- min. 1 000 ha vhodně udržovaných hnízdních lokalit

3. Plán opatření regionálního akčního plánu

3.1. Péče o biotop

3.1.1. Vytvoření a aktualizace katalogu hnízdních lokalit na Vysočině

Motivace: Zastavit ubývání hnízdních lokalit, zvýšit rozlohu vhodných biotopů.

Náplň opatření: Vytvořit a pravidelně aktualizovat katalog hnízdních lokalit bekasiny otavní na Vysočině. V katalogu bude evidován (i) název lokality, (ii) kategorie ochrany, (iii) katastrální území, (iv) orientační mapa, (v) celková rozloha, (vi) odhad rozlohy podmáčených luk min. v kategoriích desítky, stovky či tisíce m², (vii) rok posledního záznamu bekasiny, (viii) hodnocení, zda tam probíhá vhodný management (ano/ne; dle příkladů v kap. 1.4. a v příloze 3) a (ix) návrhy na zlepšení péče a stavu lokality. Předběžný seznam lokalit je uveden v příloze 1.

Indikátor: Min. 200 evidovaných hnízdních lokalit s posledním záznamem o stavu mladším pěti let.

Harmonogram: Vytvořit do konce roku 2026, aktualizovat 1× za 5 let.

3.1.2. Péče o hnízdní lokality

Motivace: Snížit počet zničených hnízd při péči o louky, zvýšit reprodukční úspěšnost.

Náplň opatření: Provádět péči o hnízdní lokality bekasiny otavní dle následujících pravidel. **Kosení či pasení hnízdních lokalit** je žádoucí provádět mimo dobu hnízdění (tzn. mimo duben až červen). V době hnízdění je přípustné, pokud bylo hnízdo lokalizováno a vynecháno, nebo jsou-li vynechané nejvíce podmáčené plochy, kde lze umístění hnízda předpokládat. Časnější kosení či intenzivnější pastva jsou někdy zapotřebí pro potlačování expanzních druhů (rákos, třtina...). Dlouhodobé pravidelné pozdní provádění péče o louky je málo efektivní a způsobí jejich degradaci a zarůstání a v důsledku zánik vhodných podmínek i pro bekasinu. Pokud jsou podmáčené plochy v rámci pastviny maloplošné, je žádoucí je z pastvy v hnízdní době vyčlenit a posléze pokosit a pást až případné otavy. Jiné pravidelné každoroční managementové zásahy přímo na hnízdišti v době hnízdění jsou nežádoucí (rušení). V případě jednorázových, např. obnovních zásahů je třeba je směřovat pokud možno mimo hnízdní období a není-li možno se době hnízdění vyhnout, pak je nutné pečlivě zvážit přínosy i rizika a provedení konzultovat se zoologem, garantem RAP a místně příslušným orgánem ochrany přírody.

Indikátor: Min. 1 000 ha evidovaných hnízdních lokalit bez negativních nálezů v hodnocení péče.

Harmonogram: Optimalizovat péči na min. 3 lokalitách ročně.

3.1.3. Obnova hnízdních lokalit

Motivace: Vytvářet nové hnízdní příležitosti a tím zvýšit reprodukční úspěšnost i rozlohu vhodných biotopů.

Náplň opatření: Dle níže uvedených doporučení vyhledávat a vytvářet nové hnízdní lokality, a to prioritně na stanovištích, která budou významná i pro další chráněné a ohrožené druhy (např. obnova rašelinných luk). Je žádoucí **revitalizovat odvodněné** otevřené mělké mokřady, např. prostřednictvím rušení meliorací a odvodňovacích příkopů, strhávání drnu, odstraňování dřevin. Pokud je vzhledem k cennější vegetaci nežádoucí stagnující voda v dané ploše, je přípustné drobné, dle potřeby udržované **stružkování**, které odvede přebytečnou vodu, ale nesmí způsobit kompletní vyschnutí ploch. Převážně jsou hnízda bekasin v plochách, kde se i v létě kosí v holinkách. Snahy o nadměrné odvodnění, aby byly plochy lépe kositelné, jsou nežádoucí. Často je na lokalitách problém s nestálostí vodního režimu, a proto je zapotřebí míru odvodnění či naopak zavodnění sledovat a upravovat, pokud to terénní a vlhkostní poměry umožňují. Je třeba **vytvářet otevřený charakter** niv a okolí rybníků (bez dřevin či pouze se solitéry), kde je potenciál pro vytvoření vhodných hnízdních biotopů, tzn. sečené či pasené podmáčené travní porosty.

Obnovené hnízdiště vyžaduje následnou péči sečí či pastvou. Při zamokřování je nutné myslet na to, aby bylo možné pozemky následně obhospodařovat (přístupnost k lokalitě, odvoz biomasy) a zvážit přínosy a konzultovat rizika se zoologem, garantem RAP a místně příslušným orgánem ochrany přírody. Náznorné příklady obnovních zásahů a managementových opatření realizovaných na Vysočině jsou uvedeny v obrazové příloze č. 3.

Indikátor: Min. 25 obnovených hnízdních lokalit (nových nebo revitalizovaných).

Harmonogram: Průběžně po dobu trvání RAP.

3.1.4. Ochrana hnízdních lokalit a vymezení oblastí soustředěného hnízdního výskytu

Motivace: Zamezit zániku lokalit, snížit ztráty při migraci a při přeletech mezi lokalitami.

Náplň opatření: Zajistit ochranu dosud nechráněných lokalit. Hnízdiště bekasin otavních, která nejsou v maloplošných zvláště chráněných územích, postupně zařazovat mezi evidované lokality ochrany přírody (ELOP), což je veřejně dostupná krajská evidence lokalit významných pro zvláště chráněné druhy, spravovaná Krajem Vysočina a vedená ve spolupráci s AOPK ČR, RP Vysočina (viz mapová aplikace „Příroda a krajina“ na <https://gis.kr-vysocina.cz/zivotniprostredi>). Nejvýznamnější hnízdiště na lokalitách, kde se vyskytují ve významné míře i další chráněné a ohrožené druhy navrhnout na vyhlášení za maloplošná zvláště chráněná území. Je žádoucí min. 500 m od každého hnízdiště neumísťovat zařízení a stavby, u kterých lze předpokládat kolizní situace s přeletujícími bekasinami (např. větrné elektrárny, skleněné plochy). Jakákoliv výstavba přímo na hnízdištích, jež nezlepší podmínky pro péči o biotop nebo kvalitu biotopu, je v přímém rozporu s ochranou druhu. Náhradním opatřením v případě vyššího veřejného zájmu je tvorba nových hnízdních lokalit min. stejné rozlohy, jako je původní poškozená hnízdní lokalita. Budou vymezeny oblasti soustředěného hnízdního výskytu pro potřeby orgánů ochrany přírody pro zajištění efektivní ochrany druhu v rámci výkonu státní správy.

Indikátor: Min. 200 hnízdních lokalit má ochranu MZCHÚ nebo je evidováno v ELOP.

Min. 1 oblast soustředěného výskytu byla vymezena a podklady doručeny OOP.

Harmonogram: Cílovou hodnotu dosáhnout do konce roku 2027.

Obecná poznámka k financování péče o biotop (kap. 3.1): managementy lokalit v působnosti Krajského úřadu budou hrazeny z rozpočtu Kraje nebo z prostředků OPŽP.

3.2. Péče o druh

3.2.1. Ochrana hnízd

Motivace: Snížit ztráty hnízd a zvýšit reprodukční úspěšnost.

Náplň opatření: Každoročně na lokalitách dle potřeby (viz 3.1.2.) lokalizovat hnízda a vymežit část hnízdiště v klidovém režimu v termínu od dubna do června. Informovat správce území. Na našem území je zapotřebí věnovat zvýšenou pozornost klidu na hnízdištích. Na plochách s hnízdy by v době hnízdění neměla probíhat seč, pastva či jiné managementové zásahy (viz 3.1.2.), nejsou-li patřičně zdůvodněné vyšší prioritou zájmu na ochraně přírody. Nepřípustné je volné pobíhání psů na hnízdištích, zakládání zemědělských a mysliveckých zařízení, offroading, pořádání hromadných sportovních či jiných rušivých aktivit.

Indikátor: Min. 200 hnízdních lokalit s určenou polohou (bodem) nejpravděpodobnějších míst hnízdění a záznamem o předání informace správci rezervace (v plánu péče, záznam z porady, protokol o jednání, e-mail...).

Harmonogram: Každoročně v rámci řízení prováděné péče a monitoringu. Cílovou hodnotu dosáhnout do roku 2030.

3.3. Monitoring

Motivace: Sledovat vývoj stavu populace a prováděnou péči jako nezbytný podklad pro další realizaci a vyhodnocování realizace tohoto RAPu.

Náplň opatření: Sledovat obsazenost hnízdních lokalit. Každoročně aktualizovat seznam hnízdních lokalit na Vysočině a min. 1x za 5 let provést monitoring hnízdního výskytu na každé lokalitě. Pozorování je možné provádět průběžně (např. každoročně 50 lokalit). Výsledkem bude vždy procento obsazených lokalit (podíl počtu obsazených lokalit z celkového počtu v daném roce sledovaných lokalit).

Na Vysočině většinou hnízdí na lokalitách jednotlivé páry. Více párů hnízdí jen na těch nejlepších a nejrozsáhlejších lokalitách, kde však bývá přesné zjištění početnosti obtížné. I tam se však v posledních letech většinou jedná max. o 2-3 páry. Jako primární jednotka sledování je proto navržen počet hnízdních lokalit, resp. zda jsou obsazené či nikoliv. Zjištění celkového počtu párů bude provedeno alespoň jednou za 10 let formou kvalifikovaného odhadu z evidovaných pozorování. V rámci monitoringu je také klíčové zhodnotit, zda na lokalitě probíhá vhodný management a zapisovat všechna případná negativní zjištění.

Efektivní metodou zjišťování obsazenosti hnízdních lokalit je akustický monitoring pomocí záznamových zařízení, který však nepodchytí mimohnízdní výskyty. Podrobná metodika monitoringu je v příloze č. 4.

Indikátor: Min. 200 evidovaných hnízdních lokalit s posledním záznamem o stavu mladším pěti let.

Harmonogram: Evidenci vytvořit do konce roku 2026, aktualizovat 1× za 5 let.

3.4. Výzkum

Motivace: Zjistit dosud neznámé údaje využitelné pro realizaci RAPu a její zefektivnění, resp. pro ochranu druhu obecně.

Náplň opatření: Zjistit, jak časté jsou přesuny mezi lokalitami v rámci jedné hnízdní sezóny (instalováním GPS vysílaček na vybrané jedince). Aby bylo zřejmé, zda lze výskyt na více blízkých lokalitách považovat u každé za samostatně obsazené teritorium. Zároveň se tím zjistí, které konkrétní plochy ptáci preferují ke hnízdění a ke sběru potravy a zda se po zimní migraci vracejí na stejná hnízdiště. Otázkou dalšího výzkumu je také zpřesnit, zda mekající bekasiny na lokalitách v průběhu března lze považovat již za hnízdní výskyt či nikoliv. Zcela jistě již hnízdiště během března obsazují a obhajují svá teritoria, avšak i během dubna se mohou na lokalitách stále zdržovat protahující ptáci. Ptáci na průtahu však zřejmě nemekají.

Indikátor: Min. 1 studie.

Harmonogram: Do konce roku 2030.

3.5. Výchova a osvěta

3.5.1. Osvěta veřejnosti

Motivace: Bekasina otavní je deštníkový druh rašelinných a podmáčených luk, což jsou biotopy výskytu řady dalších chráněných a ohrožených druhů. Výchovu a osvětu širší veřejnosti je proto vhodné směřovat nejen na vlastní druh, ale i na význam těchto biotopů pro ostatní druhy. Ukázky vybraných chráněných a ohrožených druhů, které se vyskytují na společných lokalitách s bekasinou otavní a kterým prospívá management realizovaný ve prospěch bekasin, jsou v příloze č. 5.

Náplň opatření: Pořádat vycházky zaměřené na pozorování toku bekasin na okrajích lokalit. (Není však žádoucí pořádat hromadné vycházky přímo do míst, kde jsou předpokládána hnízda.)

Indikátor: Min. 1 vycházka ročně.

Harmonogram: Každoročně po dobu trvání RAPu.

3.5.2. Osvěta uživatelů pozemků

Motivace: Je žádoucí informovat zejména uživatele pozemků o bionomii druhu a domluvit s nimi podmínky užívání v souladu s potřebami druhu.

Náplň opatření: V rámci plánované péče (viz 3.1.1. - 3.1.3. a 3.2.2.) a její optimalizace postupně informovat dotčené uživatele daných pozemků o výskytu bekasiny otavní a dohodnout s nimi spolupráci při zajišťování vhodných podmínek užívání pozemků v souladu s potřebami druhu.

Indikátor: Min. 200 hnízdních lokalit s určenou polohou (bodem) nejpravděpodobnějších míst hnízdění a záznamem o předání informace uživateli (e-mail, protokol o jednání, součást smluvního titulu...).

Harmonogram: Každoročně v rámci řízení prováděné péče a monitoringu. Cílovou hodnotu dosáhnout do roku 2030.

Obr. 17: Bekasina otavní *Gallinago gallinago*, foto Petr Mückstein

4. Plán realizace

opatření	priorita	termín	četnost	návaznost	poznámka
3.1.1. Vytvoření a aktualizace katalogu hnízdních lokalit na Vysočině	1	IV-VI	1× za 5 let		termín se vztahuje na sběr terénních dat
3.1.2. Péče o hnízdní lokality	1	VII-IX	1× ročně	3.1.1	¹ optimalizovat péči min. na 3 lokalitách
3.1.3. Obnova hnízdních lokalit	2	průběžně	dle potřeby	3.1.1	
3.1.4. Vymezení oblastí soustředěného hnízdního výskytu	3	2027	1× 5 let	3.1.1	
3.2.1. Ochrana druhu	3	2030	1×	3.1.3	
3.2.2. Ochrana hnízd	1	každoročně	1× ročně	3.1.2	
3.3. Monitoring	1	IV-VI	1× ročně	3.1.1, 3.1.3	per partes, tj. každá lokalita min. 1x za 5 let
3.4. Výzkum	3	IV-VI	opakovaně		
3.5.1. Osvěta veřejnosti	3	průběžně	opakovaně		
3.5.2. Osvěta uživatelů pozemků	2	průběžně	opakovaně		

¹ Péče probíhá každoročně. Je třeba postupně iniciovat realizace návrhů v katalogu lokalit, aby každoročně proběhla min. na třech dalších lokalitách opatření v optimálním režimu z hlediska potřeb bekasiny a u všech negativních zjištění tak postupně iniciovat jejich nápravu.

5. Literatura

- BLI, 2016: Species factsheet: Common Snipe *Gallinago gallinago*. – *BirdLife International*, online: datazone.birdlife.org/species/factsheet/common-snipe-gallinago-gallinago.
- BLI, 2021: European Red List of Birds. Supplementary Material. *Gallinago gallinago*. – *BirdLife International*, Publications Office of the European Union, Luxembourg, online in: datazone.birdlife.org/info/euroredlist.
- ČSO, 2025: Jednotný program sčítání ptáků. Bekasina otavní. – Česká společnost ornitologická, Praha, online: www.birds.cz/jpsp/vysledky.php?taxon=534.
- EBCC, 2025: Pan-European Common Bird Monitoring Scheme. Species trends. – The European Bird Census Council, Praha, online: www.pecbms.info/trends-and-indicators/species-trends/species/gallinago-gallinago.
- FLOUSEK J., GRAMSZ B. et TELENSKÝ T., 2015: Ptáci Krkonoš. Atlas hnízdního rozšíření 2012-2014. – *Správa KRNP, Vrchlabí*.
- HANÁK F., 1993: Přírodní poměry centrální části Jihlavských vrchů. – *Sborník prací Biskupského gymnázia, Brno: 113-166*.
- HANÁK F., 1995: Vodní ptáci centrální části Jihlavských vrchů. – *Moravský ornitolog 95/2: 11-15*.
- HUDEC K. et ŠTASTNÝ K. [ed.], 2005: Fauna ČR. Ptáci 2/I, 2/II. – 2. vyd., *Academia, Praha: 1-1204*.
- CHYTRÝ M., KUČERA T., KOČÍ M., GRULICH V. et LUSTYK P. [ed.], 2010: Katalog biotopů České republiky. – 2. upravené a rozšířené vyd., *AOPK ČR, Praha: 1-447*.
- IUCN, 2025: The IUCN Red List of Threatened Species. *Gallinago gallinago*. Version 2025-1. – *The International Union for Conservation of Nature*, online in: www.iucnredlist.org.
- KELLER V., HERRANDO S., VOŘÍŠEK P., FRANCH M., KIPSON M., MILANESI P., MARTÍ D., ANTON M., KLVAŇOVÁ A., KALYAKIN M.V., BAUER H.-G. et FOPPEN R.P.B., 2020: European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. – *European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona*, online in: www.ebba2.info.
- KODET V., 2009: Indikátory biodiverzity ptáků Vysočiny. – *Doktorská disertační práce, Fakulta životního prostředí ČZU, Praha: 1-114*.
- KODET V. [ed.], 2017: Ptáci Vysočiny. – Pobočka České společnosti ornitologické na Vysočině, Jihlava, online: www.prirodavysociny.cz/cs/6/ptaci.
- KODET V. et KODETOVÁ D., 2024: Mapování bekasiny otavní na Humpolecké vrchovině. – Ms., Pobočka České společnosti ornitologické na Vysočině, Jihlava, online: www.prirodavysociny.cz/pdf/PCSOV-BekasinaOtavni2024.pdf. 1-74.
- KUNSTMÜLLER I. et KODET V., 2005: Ptáci Českomoravské vrchoviny. Historie a současnost hnízdního rozšíření v kraji Vysočina. – *ČSOP Jihlava et Muzeum Vysočiny Jihlava: 1-220*.
- SAVICKÝ J., 2008: Techniky akustického monitoringu ptáků. – In: KODET V., SAVICKÝ J. et HERTL I., 2008: Závěrečná zpráva projektu Využití informačních technologií v ornitologickém výzkumu na Vysočině. – Ms., Pobočka České společnosti ornitologické na Vysočině, Jihlava, online in: www.prirodavysociny.cz: 9-37.
- SIBLEY C.G. et MONROE B.L., 1990: Distribution and Taxonomy of Birds of the World. – *Yale University Press, New Haven, USA*.
- SIBLEY C.G. et MONROE B.L., 1993: A supplement to 'Distribution and Taxonomy of Birds of the World'. – *Yale University Press, New Haven, USA*.
- ŠTASTNÝ K., RANDÍK A. et HUDEC K., 1987: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v ČSSR 1973/77. – *Academia, Praha: 1-484*.
- ŠTASTNÝ K., BEJČEK V. et HUDEC K., 1996: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 1985-1989. – *H&H, Jinočany: 1-457*.
- ŠTASTNÝ K., BEJČEK V. et HUDEC K., 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2001-2003. – *Aventinum, Praha: 1-464*.

- ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V. et NĚMEC M., 2017: Červený seznam ptáků České republiky. – In: CHOBOT K. et NĚMEC M. [ed]: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. – *Příroda, Praha*, 34: 107-154.
- ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V., MIKULÁŠ I. et TELENSKÝ T., 2021: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2014-2017. – *Aventinum, Praha*: 1-511.
- VAN GILS J., WIERSMA P., KIRWAN G.M. et SHARPE C.J., 2015: Common Snipe (*Gallinago gallinago*). – In: DEL HOYO J., ELLIOTT A., SARGATAL J., CHRISTIE D.A. et DE JUANA E. [ed]: Handbook of the Birds of the World Alive. – *Lynx Edicions, Barcelona*.
- VOŘÍŠEK P., KLVAŇOVÁ A., BRINKE T., CEPÁK J., FLOUSEK J., HORA J., REIF J., ŠŤASTNÝ K. et VERMOUZEK Z., 2009: Stav ptactva České republiky 2009. – *Sylvia* 45: 1-38.
- WETLANDS INTERNATIONAL, 2025: Waterbird Populations Portal. – *Online*: wpe.wetlands.org.

6. Seznam příloh

Příloha 1: Seznam hnízdních lokalit bekasiny otavní na Vysočině

Příloha 2: Fotodokumentace vybraných hnízdních lokalit bekasiny otavní na Vysočině

Příloha 3: Příklady realizace vhodných opatření pro bekasinu otavní

Příloha 4: Metodika monitoringu bekasiny otavní v rámci RAP

Příloha 5: Příklady syntopických druhů

Příloha 6: Rozšíření bekasiny otavní mimo ČR

Příloha 1: Seznam hnízdních lokalit bekasiny otavní na Vysočině

Lokalita	Katastrální území	Rok posledního záznamu	Rok posl. hnízdního výskytu
CHKO Žďárské vrchy			
EVL Niva Fryšávky	Fryšava pod Žákovou horou	2020	2020
Filipovské položení	Filipov	2023	2023
Fryšávské mokřady (Sobotkovo)	Fryšava pod Žákovou horou	2023	2023
Chlumětínské louky	Chlumětín	2023	2023
Kroul	Matějov	2021	2021
louka S od Herálce	Herálec na Moravě	2023	2023
louky J od Filipova	Filipov	2022	2022
Louky na J svahu vrchu Hrobka	Jeníkov	2020	2020
louky S od Odrance	Odranec	2022	2022
louky u Telecí	Telecí	2021	2021
louky v nivě	Stan u Hlinska	2018	2018
Na Žlebech	Světnov	2020	2020
Nad Cihelnou a Loupežník	Chlumětín, Svratka	2023	2023
nad Jedlovským ryb.	Žďár nad Sázavou	2022	2022
niva Břímovky	Herálec na Moravě	2022	2022
niva Valčice a Na Kopaninách	Zalíbené	2024	2024
NPR Dářko	Radostín u Vojnova Městce	1985	
NPR Radostínské rašeliniště	Vojnův Městec	2015	2015
Pastvíska	Odranec	2022	2022
Plíčky	Město Žďár	1994	1994
Pod Peškovým vrchem	Svratouch	2020	2020
Pod Vortem	Nové Veselí	2019	2019
PP Bahna	Dědová	2024	2024
PP Louky v Jeníkově	Jeníkov	2023	2023
PP Návesník	Vortová	2022	2022
PP Trhovokamenické rybníky	Trhová Kamenice	2023	2023
PP Utopenec	Vortová	2022	2022
PP Zlámanec	Vortová	2014	2014
PR Damašek	Pustá Rybná	2021	2021
PR Meandry Svratky u Milov	České Milovy	2024	2024
PR Pod Kamenným vrchem	Polnička	2016	2016
PR Řeka	Staré Ransko	2023	2023
PR Volákův kopec a EVL Chotáry	Chlumětín, Kameničky	2022	2022
ryb. Groš (nad i pod)	Kameničky	2021	2021
ryb. Krátký	Kuklík	2023	2023
ryb. Krčů	Žďár nad Sázavou	2011	2011
ryb. Krejcar	Kameničky	2023	2021
ryb. Matějovský	Matějov	2023	2023
ryb. Pobočný	Staré Ransko	2018	2018
ryb. Velká Skalka	Karlov	2022	2022
ryb. Velký Babín	Budeč u Žďáru nad Sázavou	2003	
Řásnička (Nad Řasníkem)	Moravské Křižánky	2023	2023
Stupník - Kocanda	Herálec na Moravě	2023	2023
Švandka	Čachnov	2019	2019
tůň pod ryb. Němec	Nové Město na Moravě	2022	2022
U Branky nad kašinkou	Svratka	2021	2021
U Hapovy skály	Rychnov	2023	2023
U Jivín	Krátká	2020	2020
U Košínova	Košínov	2015	2015
U Štorka	Svratouch	2023	2023
v.n. Hamry	Hamry u Hlinska, Studnice u Hlinska	2016	2016

Lokalita	Katastrální území	Rok posledního záznamu	Rok posl. hnízdního výskytu
Ve Žlebech	Nové Veselí	2022	
Vetelské rybníky	Město Žďár	2023	2014
všivcová louka	Hluboká u Krucemburku	2024	2024
CHKO Železné hory			
PR Hubský	Trhová Kamenice	2024	2024
PR Maršálka	Libice nad Doubravou	2024	2024
PR Mokřadlo	Hařilova Lhotka	2023	2023
PR Strádovka	Trhová Kamenice	2020	1999
PR Zubří	Trhová Kamenice	1991	
Potenciální lokality			
louky/pastviny JZ od Žlebských Chvalovic	Žlebské Chvalovice		
louky/pastviny SZ a Z od Seče	Seč		
niva Cerhovky u Podmoklan	Podmoklany		
PR Zlatá louka	Nový Studenec		
Kraj Vysočina (mimo území CHKO)			
okres Havlíčkův Brod			
Bartoušovská Lipka (Bazanovec)	Bartoušov	2023	2023
Křivoláč	Lípa	2016	
Kunický ryb.	Dobrnice	1994	1994
niva Nohavického potoka	Herálec	2024	2024
Nový Svět	Vysoká u Havlíčkova Brodu	2023	2023
Petrkovské mokřady	Petrkov	2013	2013
PP Kamenický rybník	Herálec	1994	1994
PR Havranka	Jiříkov	2023	2023
PR Niva Doubravy	Sobíňov	2023	2023
prameniště Žabince	Petrovice u Štoků	2021	2021
Rašeliniště u Radostovic	Radostovice u Lipničky	1992	1992
Rašeliniště u Skorkova	Skorkov	2024	2024
ryb. Zdislavický a Lastibory	Zdislavice u Herálce	2016	2016
rybníky u Čisté	Čistá	1995	1995
okres Jihlava			
Bělokamenský mokřad	Bílý Kámen	2024	2024
Hojkovská pastvina	Hojkov	2024	2024
Hruškovec	Stará Říše	2016	2016
K Žehravci	Kaliště u Horních Dubenek	2017	2017
Kačín	Mirošov u Jihlavy	2017	2017
louky SZ od Klatovce	Klátovec	2023	2023
luční prameniště	Vysoká u Jihlavy	2017	2017
mokré louky SZ od Jiřína	Jiřín	2020	2020
mokré louky V od Větrného Jeníkova	Větrný Jeníkov	2023	2023
mokřady	Rozseč u Třešti	2005	2005
Na Dolňáku	Větrný Jeníkov	2024	2024
Na Planišti	Otín u Stonařova	2017	2017
Na Průhoně	Hlávkov	2024	2024
Na Velešovech	Větrný Jeníkov	2024	2024
Nad Kotrbou	Nová Ves u Třešti	2024	2024
niva Jihlavy	Dolí Cerekev	2018	2014
niva Lovětínského potoka	Lovětín u Třešti	2016	2016
niva Světelského potoka	Mrákotín	2016	2016
Nivy Nadějov	Nadějov	2012	2012
NPP Hojkovské rašeliniště a Hojkovské prameniště	Hojkov	2024	2024
NPR Zhejral	Klátovec	2024	2016
Pananská hráz	Hladov	2024	2024
pastvina Na Jůzlově	Lovětín u Třešti	2015	2015

Lokalita	Katastrální území	Rok posledního záznamu	Rok posl. hnízdniho výskytu
Pod Katovou horou	Příseka u Jihlavy	2022	2022
Pod Osičinou	Ústí u Humpolce	2020	2020
Pod Planištěm	Ústí u Humpolce	2012	2012
Pod Struhovcem	Větrný Jeníkov	2024	2024
Pod Šandovcem	Branišov u Jihlavy	2017	2017
Pod Urbánkovým paloukem	Kněžice, Víška u Kněžic	2022	2022
PP Hajnice	Šimanov na Moravě	2024	2024
PP U Borovné a ryb. Smíchov	Borovná	2023	2017
PP U Šeredů	Zbilidy	2024	2024
PP Urbánkův palouk	Víška u Kněžic	2023	2023
PR Doupský a Bažantka	Doupě	2020	2020
PR Chvojnov a U Chvojnova	Dušejov, Milíčov u Jihlavy	2024	2024
PR Na Oklice	Milíčov u Jihlavy	2024	2024
PR Nad Svitákem	Milíčov u Jihlavy	2024	2024
PR Opatovské zákopy	Opatov	2024	2024
PR Prameniště Jankovského potoka	Jankov, Vyskytná	2024	2024
PR Rašeliniště Kaliště	Kaliště u Horních Dubenek	2024	2024
PR Rašeliniště Loučky	Loučky u Jihlavy	2019	2016
PR Rašeliniště pod Trojanem	Šimanov na Moravě	2024	2024
PR Šimanovské rašeliniště	Šimanov na Moravě	2024	2024
PR U Potoků (a okolní niva)	Švábov, Horní Cerekev	2023	2016
PR V Lisovech	Jihlávka	2024	2023
PR Vílanecké rašelinitě	Vílanec	2023	2016
Pramen řeky Jihlavy a níže	Jihlávka	2022	2022
Robotsko	Dušejov	2024	2024
ryb. Bělokamenský	Bílý Kámen	2003	2003
ryb. Bor	Jihlávka	2023	1999
ryb. Borský	Polná	2005	2005
ryb. Broum	Buková u Třešti	2003	2003
ryb. Černý	Smrčná na Moravě	2005	2005
ryb. Dolní Bradlo a Bradelský vrch	Hosov	2023	2023
ryb. Hnídkův	Hojkov	2022	2022
ryb. Kukle	Polná	2003	2003
ryb. Maršovský	Zbilidy	2009	2009
ryb. Mordovna	Zbilidy	2015	2015
ryb. Olešský	Olší u Telče	2024	2020
PP Rychtářský rybník	Arnolec	1999	1999
ryb. Řibřid	Mrákotín	2023	2023
ryb. Smrk	Vanov	2019	2019
ryb. Třeštický	Třeštice	2015	2015
Rýžovka	Batelov	2022	2019
Střítežský rybník	Střítež u Jihlavy	2003	2003
Stubizny	Dolní Cerekev	1999	1999
Šipnovský mokřad	Hybrálec	2023	2023
U Farského lesa	Branišov u Jihlavy	2024	2024
U Krumplova mlýna	Hlávkov	2024	2024
U Loupežníka	Kaliště	2020	2020
u PP Starý Přísecký rybník	Příseka u Jihlavy	2010	2010
Veselík	Kostelec u Jihlavy	2015	2015
Vílanecká střelnice (Vílanka)	Vílanec	2023	2023
Zámek	Jihlávka	2016	2016
okres Pelhřimov			
Brožovo	Častonín	2024	2024
Frejlach	Horní Cerekev	2021	2020
Hornoveský mokřad	Horní Ves	2015	2015

Lokalita	Katastrální území	Rok posledního záznamu	Rok posl. hnízdniho výskytu
Hraniční potok	Těšenov	2022	2022
Chaloupecká pastvina	Nový Rychnov	2024	2024
louky a pastviny u Mirotína	Mirotín	2017	2017
louky SV od obce	Polesí u Počátek	2023	2023
luční mokřad	Lipnice nad Sázavou	2021	2021
Na Červených	Prostý	2015	2015
Na Hranicích	Počátky	2023	2023
Na Nivách	Jankov	2017	2017
Nad Dvouhrázníkem	Častrov	2017	2017
Nad Loupežníkem	Kaliště	2020	2020
Nad Vejholcem	Hřiště	1992	1992
niva Hejlovky	Lipice	2016	2016
niva Pstružného potoka	Budíkov	2011	2011
niva Stínského potoka J od Nového Rychnova	Nový Rychnov	2017	2017
pastvina na Včelniče	Benešov	2020	2020
pastvina nad Čejkovem	Čejkov	2012	2012
Pod Čejkovem (Na Trsovských)	Čejkov	2024	2024
Pod Dvořákovým ryb.	Horní Ves	2022	2022
Pod Kazem	Horní Ves	2016	2016
Pod Netušilem	Těšenov	2019	2019
PP Borky	Počátky		
PP U Milíčovska	Jankov	2024	2024
PR Čermákovy louky	Sázava pod Křemešníkem	2024	2024
PR Kamenná trouba	Lipnice nad Sázavou	2022	2022
PR Krčil	Polesí u Počátek	2015	2015
PR Meandry Jankovského potoka	Mladé Bříště, Staré Bříště	2018	2018
ryb. Vilímek	Staré Bříště	1994	1994
Trhovka	Branišov pod Křemešníkem	2024	2024
U Čistátku	Nový Rychnov	2024	2024
U Kamenicka	Střítež pod Křemešníkem	2024	2024
U Klektavce	Řeženčice	2017	2017
U Novoveska	Horní Cerekev	2016	2015
Ústrašinské mokřady	Ústrašín	2016	2016
V Losích	Nový Rychnov	2024	2024
Váha	Lipnice nad Sázavou	1995	1995
Ve Sklenářích a Farské	Nový Rychnov	2024	2024
okres Třebíč			
Bítovanecký mokřad	Želetava	2011	2011
Hory	Sedlatice	2023	2023
Pod Vidlákem	Opatov na Moravě	2023	2020
poldr	Okříšky	2017	2017
PP Ptáčovské rybníky	Ptáčov	2024	2019
ryb. Bezděkov	Dalešice	2022	2022
ryb. Nový Častotický a okolí	Častotice	2024	2024
okres Žďár nad Sázavou			
EVL Rybníky u Rudolce	Rudolec	2022	1974
EVL Znětínské rybníky	Pavlov, Znětínek	2024	2023
luční mokřad Oslavička	Oslavička	2023	2023
luční mokřina, Pikárec	Pikárec	2023	2023
PP Hodíšovský rybník	Hodíšov	1980	1980
ryb. Malý Podvesník	Sklené nad Oslavou	2016	2016
ryb. Nový Ořechovský	Ořechov	2019	2019

Příloha 2: Fotodokumentace vybraných hnízdních lokalit bekasiny otavní na Vysočině

PP Bahna, CHKO Žďárské vrchy, foto Vojtěch Kodet

PR Čermákovy louky, okres Pelhřimov, foto Vojtěch Kodet

PR Damašek, CHKO Žďárské vrchy, foto Dana Kodetová

Navrhovaná PP Frejlach, okres Pelhřimov, foto Vojtěch Kodet

PP Hajnice, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

Hojkovské prameniště, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

PR Hubský, CHKO Železné hory, foto Vojtěch Kodet

Chaloupecká pastvina, okres Pelhřimov, foto Vojtěch Kodet

PR Chvojnov, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

PP Louky v Jeníkově, CHKO Žďárské vrchy, foto Vojtěch Kodet

ELOP Luční mokřad Oslavička, okres Žďár nad Sázavou, foto Vojtěch Kodet

PR Maršálka, CHKO Železné hory, foto Vojtěch Kodet

PR Meandry Svratky u Milov, CHKO Žďárské vrchy, foto Vojtěch Kodet

PR Mokřadlo, CHKO Železné hory, foto Vojtěch Kodet

ELOP Na Dolňáku, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

PR Na Oklice, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

ELOP Na Průhoně, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

ELOP Na Velešovech, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

PR Nad Svitákem, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

PP Návesník, CHKO Žďárské vrchy, foto Dana Kodetová

Niva Nohavického potoka, okres Havlíčkův Brod, foto Vojtěch Kodet

PR Pod Kamenným vrchem, CHKO Žďárské vrchy, foto Dana Kodetová

PR Rašeliniště Loučky, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

PR Rašeliniště pod Trojanem, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

ELOP Rašeliniště u Skorkova, okres Havlíčkův Brod, foto Vojtěch Kodet

Robotsko, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

ELOP Rýžovka, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

PR Řeka, CHKO Žďárské vrchy, foto Vojtěch Kodet

PR Šímanovské rašeliniště, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

Navrhovaná PP U Farského lesa, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

ELOP U Chvojnova, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

PP U Šeredů, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

U Štorka, CHKO Žďárské vrchy, foto Vojtěch Kodet

PP Utopenec, CHKO Žďárské vrchy, foto Dana Kodetová

PR V Lisovech, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

NPP Zhejral, okres Jihlava, foto Vojtěch Kodet

PP Zlámanec, CHKO Žďárské vrchy, foto Dana Kodetová

Příloha 3: Příklady realizace vhodných opatření pro bekasinu otavní

Zahrnutí odvodňovacích příkopů a stržení drnu na silně degradovaných pozemcích, PR Chvojnov, foto Ester Ekrťová.

Zahrnutí odvodňovacích příkopů a stržení drnu přispělo k obnově rašelinných luk, PR Chvojnov, foto Filip Lysák.

Doplnění revitalizovaných ploch o tůň s mělčinami vedlo k obnově stanovišť významných pro řadu druhů včetně bekasiny otavní; plocha podmáčených luk je udržována mozaikovitou sečí, PR Chvojnov, foto Ester Ekrtová.

Zahrnutý odvodňovací příkop s vytvořenou soustavou tůní, PR Chvojnov, foto Filip Lysák.

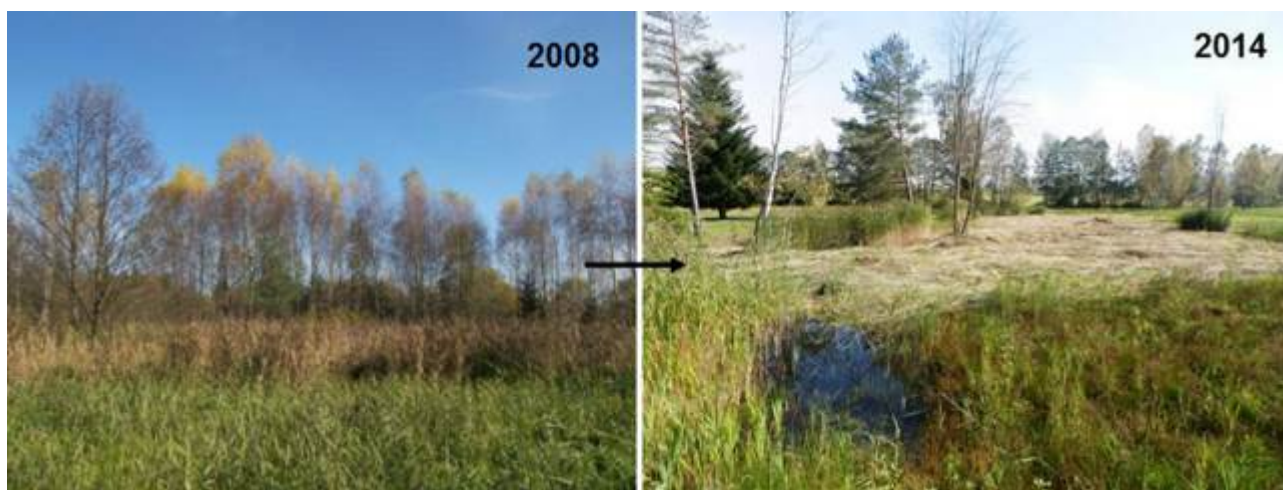
Obnova podmáčených luk spočívající ve vyřezání náletových dřevin, vytrhání pařezů, srovnání otevřených odvodňovacích příkopů s ponechanými tůněmi a s částečným stržením drnu, PR Chvojnov, foto Filip Lysák.

Revitalizované rašelinné louky, PR Chvojnov, foto Vojtěch Kodet.

Odstraňování náletových dřevin a vysečení terestrické rákosiny, PR Chvojnov, foto Vojtěch Kodet.

Asanační seč terestrické rákosiny, PR V Lisovech, foto Vojtěch Kodet.

Po vysečení terestrické rákosiny a důkladném vyhrabání stařiny a opadu vzniknou mělké podmáčené plochy, PR Chvojnov, foto Vojtěch Kodet.

Je zapotřebí počítat s tím, že důkladným vyhrabáním již posečených a shrabaných rákosin, které byly před tím dlouhodobě nesečené, vznikne velké množství biomasy, kterou je zapotřebí z lokality odstranit, PR Chvojnov, foto Dana Kodetová.

Každoroční seč s důkladným výhrabem připraví v místě dříve druhově chudé terestrické rákosiny vhodné podmínky pro řadu druhů vázaných na podmáčené nezarostlé plochy, kde se mohou uplatnit i konkurenčně slabé druhy, čímž vzniká druhově pestré společenstvo, PR Chvojnov, foto Vojtěch Kodet.

Mozaikovitá seč rašelinných luk, PR Chvojnov, foto Vojtěch Kodet.

Specifickým typem mozaikovitě seče je šachovnicová seč, která je vhodná na zachovalých a homogenních loukách či jejich částech (při první seči se provede pásová seč a při druhé opět pásová seč, ale kolmo na první seč, vzniknou tak plochy 2x sečené, 1x sečené při první časnější seči, 1x sečené při druhé pozdější seči a plochy v daném roce nesečené), PR Šimanovské rašeliniště, foto Vojtěch Kodet.

Mělké heterogenní mokřady vytvořené na silně degradovaných druhově chudých plochách představují vhodná loviště bekasin a zároveň podporují celkové zvýšení druhové rozmanitosti, PR Chvojnov, foto Vojtěch Kodet.

Periodicky zaplavované plochy svedenou stružkou udržované každoroční sečí v místě dříve zcela suchých a degradovaných porostů vytvoří vhodné loviště pro bekasiny, PR Chvojnov, foto Vojtěch Kodet.

Revitalizované rašelinné louky po prokácení náletových dřevin, úpravě vodního režimu a vysečení terestrických rákosin, PR Chvojnov, foto Vojtěch Kodet.

Kácení náletových dřevin zarůstajících rašelinné louky, PR Doupský a Bažantka, foto Vojtěch Kodet.

Frézování pařezů, PR Rašeliniště Loučky, foto Vojtěch Kodet.

Zvodnělé plochy v rašelinných loukách po vytrhání vrbových keřů, které zarůstaly nejpodmáčenější místa na lokalitě, ELOP Na Průhoně, foto Vojtěch Kodet.

Citlivé stržení drnu a důkladné vyhrabání realizované primárně na podporu ohrožených glaciálních druhů mechorostů a dalších konkurenčně slabých druhů rostlin se stává vítaným lovištěm pro bekasiny, PR Na Oklice, foto Vojtěch Kodet.

Mělčiny rybníků s nezarostlými břehy dřevinami jsou vyhledávanými lovišti bekasin zejména na průtahu, Nový Ptáčovský rybník, PP Ptáčovské rybníky, foto Vojtěch Kodet.

Obnovení otevřeného pozvolného přechodu vodní hladiny do rašelinných luk po vykácení a vytrhání souvislého porostu náletových dřevin kompletně zarůstajících celý břeh, PR Rybník Pařez, foto Ester Ekrťová.

Protahující bekasiny otavní lovící na břehu rybníka, foto Vojtěch Kodet.

Pozdně letní či podzimní pastva litorálů vytváří mozaiku rozmanitých stanovišť, která vyhledávají i bekasiny zejména jako loviště na průtahu, což závisí na výšce hladiny vody v rybníce a míře podmáčení okrajových částí rybníka, Nový Ptáčovský rybník, PP Ptáčovské rybníky, foto Vojtěch Kodet.

Vytvoření soustavy tůní a mělkých mokřadů v místě silně degradovaných porostů s ponecháním fragmentů zachovalejší ostřicové vegetace, které navazují na podmáčené louky a jsou udržovány sečené, ELOP U Chvojnova, foto Filip Lysák a Vojtěch Kodet.

Obnovou otevřeného charakteru lučního prameniště po vytrhání vrbových keřů, které prameniště zcela zarostly, se vytvořilo bekasinami vyhledávané loviště, navrhovaná PP U Farského lesa, foto Vojtěch Kodet.

Příloha 4: Metodika monitoringu bekasiny otavní v rámci RAP

Min. 1x za 5 let se zmonitoruje hnízdní výskyt na každé lokalitě uvedené v katalogu hnízdních lokalit. Monitoring se provede v průběhu hnízdní sezóny (IV-VI) buďto prezenční kontrolou v brzkých ranních či v podvečerních hodinách, kdy je spontánní hlasová aktivita bekasin největší, a to min. 2x, pokud již při první kontrole nebyla bekasina zjištěna. Druhý způsob monitoringu je akustický s využitím zvukových záznamníků, přičemž postačí instalace na jednu noc a ráno. Základním zjištěním je obsazenost lokality, ale vždy se zaznamenávají i počty zjištěných bekasin, které pak v dlouhodobém měřítku poslouží pro stanovování celkových odhadů početnosti. Základním vyhodnocením je procentuální obsazenost monitorovaných lokalit (podíl počtu obsazených lokalit z celkového počtu v daném roce sledovaných lokalit). V rámci monitoringu zhodnotit, zda na lokalitě probíhá vhodný management a zapisovat všechna případná negativní zjištění.

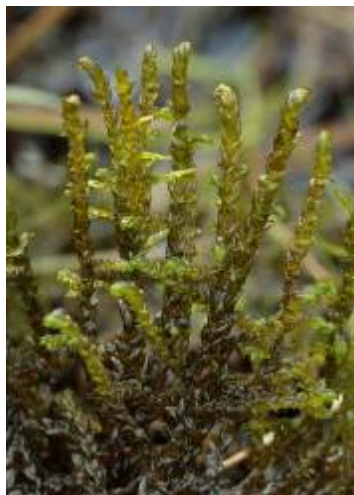
Doplňkově je vhodné monitorovat též změny na lokalitách v průběhu hnízdní sezóny alespoň na vybraných lokalitách a na vybraných rozsáhlejších lokalitách je žádoucí doplnit podrobnější monitoring za účelem zjištění početnosti.

Bekasina otavní bude v roce 2026 jedním z cílových druhů celorepublikového monitoringu, který koordinuje AOPK ČR. Na základě zkušeností z tohoto monitoringu dojde k upřesnění této metodiky.

Příloha 5: Ukázky syntopických druhů

Ukázky vybraných chráněných a ohrožených druhů, které se vyskytují na společných lokalitách s bekasinou otavní a kterým prospívá management realizovaný ve prospěch bekasin.

štírovec dutolistý
Scorpidium scorpioides,
foto Štěpán Koval

bařinatka obrovská
Calliergon giganteum,
foto Eva Holá

srpnatka fermežová
Hamatocaulis vernicosus,
foto Eva Holá

poparka třířadá *Meesia triquetra*,
foto Vojtěch Kodet

bažinník kostrbatý *Paludella squarrosa*,
foto Vojtěch Kodet

bahnička chudokvětá
Eleocharis quinqueflora,
foto Vojtěch Kodet

ostřice šlahounovitá
Carex chordorrhiza,
foto Vojtěch Kodet

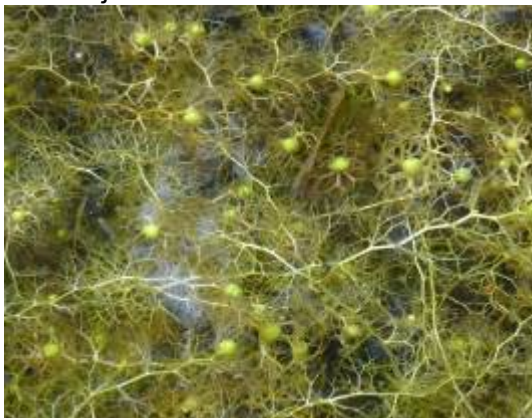
hrotnosemenka bílá
Rhynchospora alba
foto Vojtěch Kodet

ostřice bažinná *Carex limosa*,
foto Vojtěch Kodet

bublinatka menší *Utricularia minor*,
foto Vojtěch Kodet

suchopýrek alpský *Trichophorum alpinum*,
foto Vojtěch Kodet

bařička bahenní *Triglochin palustre*,
foto Vojtěch Kodet

rosnatka okrouhlolistá
Drosera rotundifolia,
foto Dana Kodetová

klikva bahenní
Oxycoccus palustris,
foto Dana Kodetová

vrba rozmarýnolistá
Salix rosmarinifolia,
foto Vojtěch Kodet

vrbina kytkokvětá
Lysimachia thyrsiflora,
foto Vojtěch Kodet

tolije bahenní
Parnassia palustris,
foto Vojtěch Kodet

vachta trojlistá
Menyanthes trifoliata,
foto Vojtěch Kodet

prstnatec májový
Dactylorhiza majalis,
foto Vojtěch Kodet

krušík bahenní
Epipactis palustris,
foto Vojtěch Kodet

všivec bahenní
Pedicularis palustris,
foto Vojtěch Kodet

Nárůst početnosti všivce bahenního *Pedicularis palustris* po revitalizaci rašelinných luk,
PR Chvojnov, foto Vojtěch Kodet

voskovky *Hygrocybe* sp., foto Vojtěch Kodet

voskovka juchtová *Hygrocybe russocoriacea*, foto Jiří Burel

závojenka Mougeotova *Entoloma mougeotii*,
foto Vojtěch Kodet

václavka bažinná *Armillaria ectypa*,
foto Marek Brom

vrkoč Geyerův *Vertigo geyeri*, foto Michal Horsák

hnědásek rozrazilový *Melitaea diamina*, foto Vojtěch Kodet

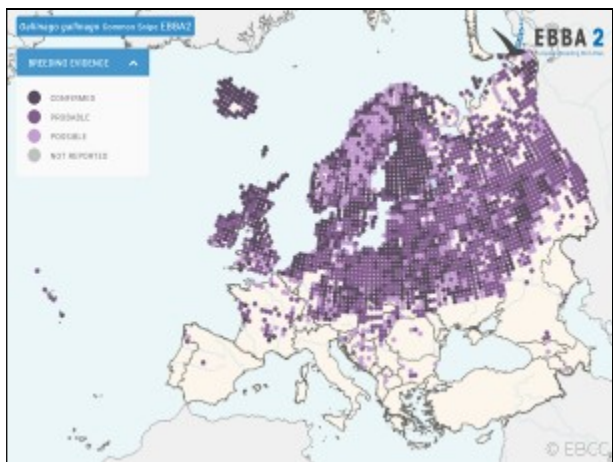

Příloha 6: Rozšíření bekasiny otavní mimo ČR

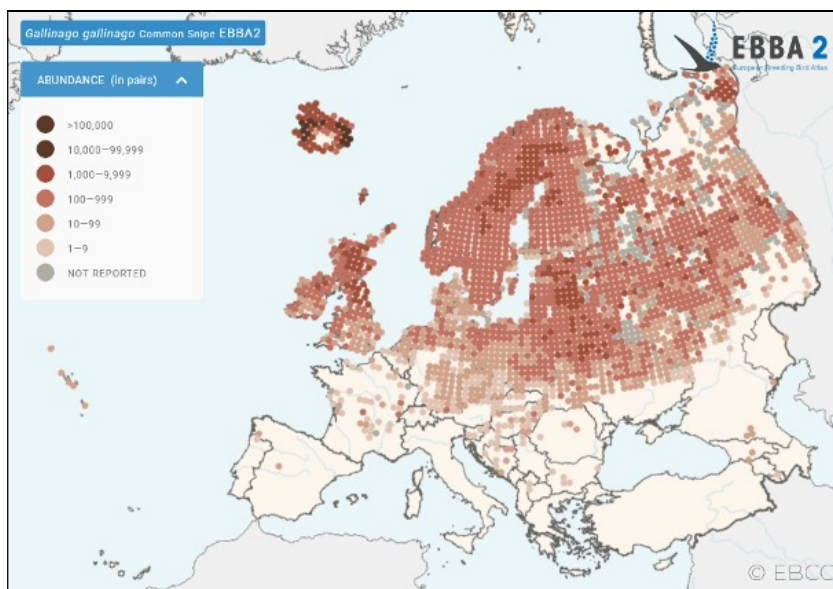
Bekasina otavní hnízdí na rozsáhlém území Eurasie (Obr. 1 a 2). Jedná se o převážně tažný druh, přičemž evropské ptáky zimují v jižní a západní Evropě, Africe (jižně po rovník) a na Britských ostrovech.

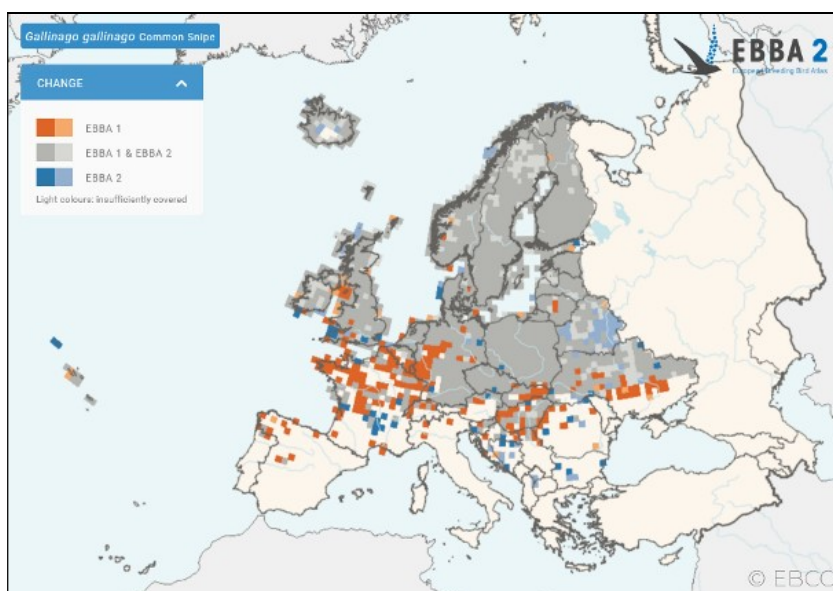
Obr. 1: Celkové rozšíření druhu (BLI 2021); [zelená = celoroční výskyt, žlutá = hnízdní výskyt, tmavě mrdá = mimohnízdni výskyt].

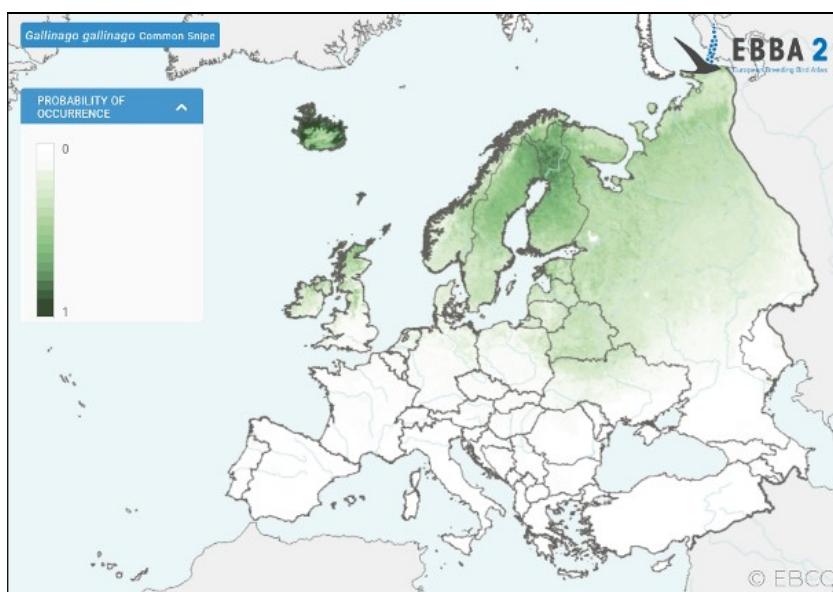
Obr. 2: Hnízdní rozšíření bekasiny otavní v Evropě (KELLER et al. 2020).

Obr. 3: Hustota hnízdících párů bekasiny otavní v Evropě ve čtvercích 50 km, tj. na 2 500 km² (KELLER et al. 2020).

Obr. 4: Změna v hnízdním rozšíření bekasiny otavní v Evropě (KELLER et al. 2020); [červená = vymizení, modrá = nově zjištěný výskyt].

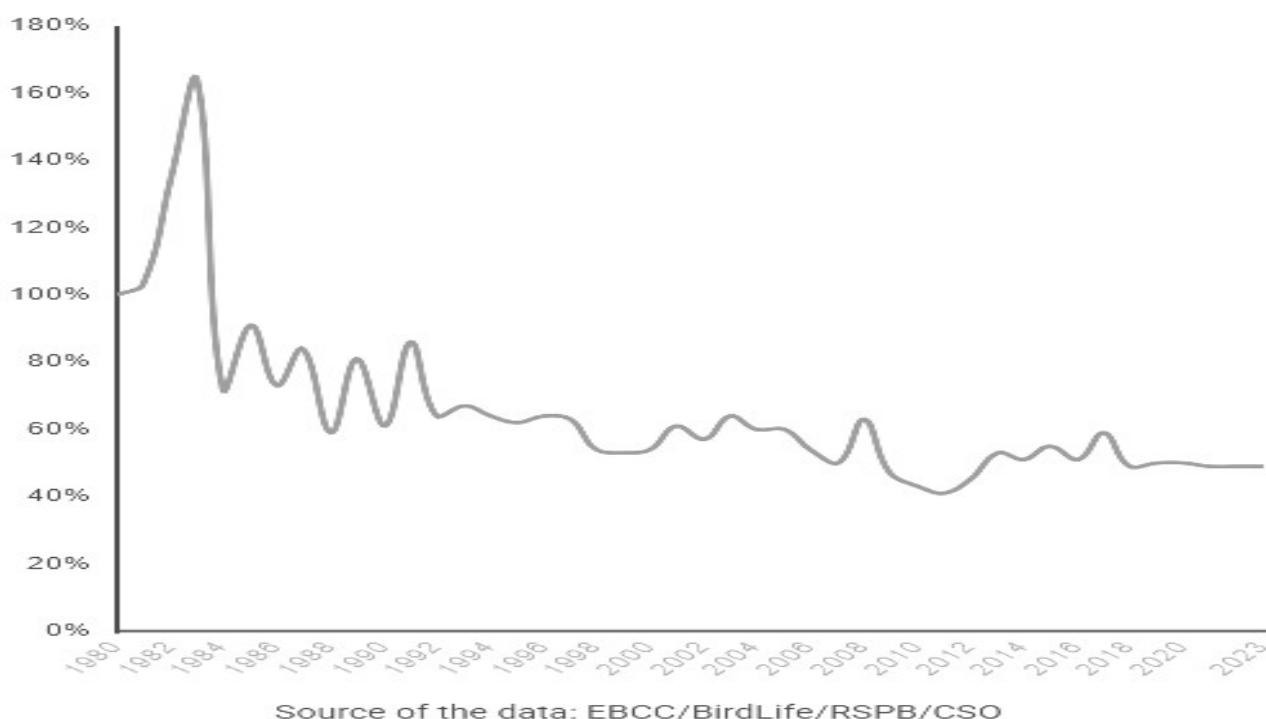

Obr. 5: Pravděpodobnostní mapa hnízdního výskytu bekasiny otavní v Evropě (KELLER et al. 2020).

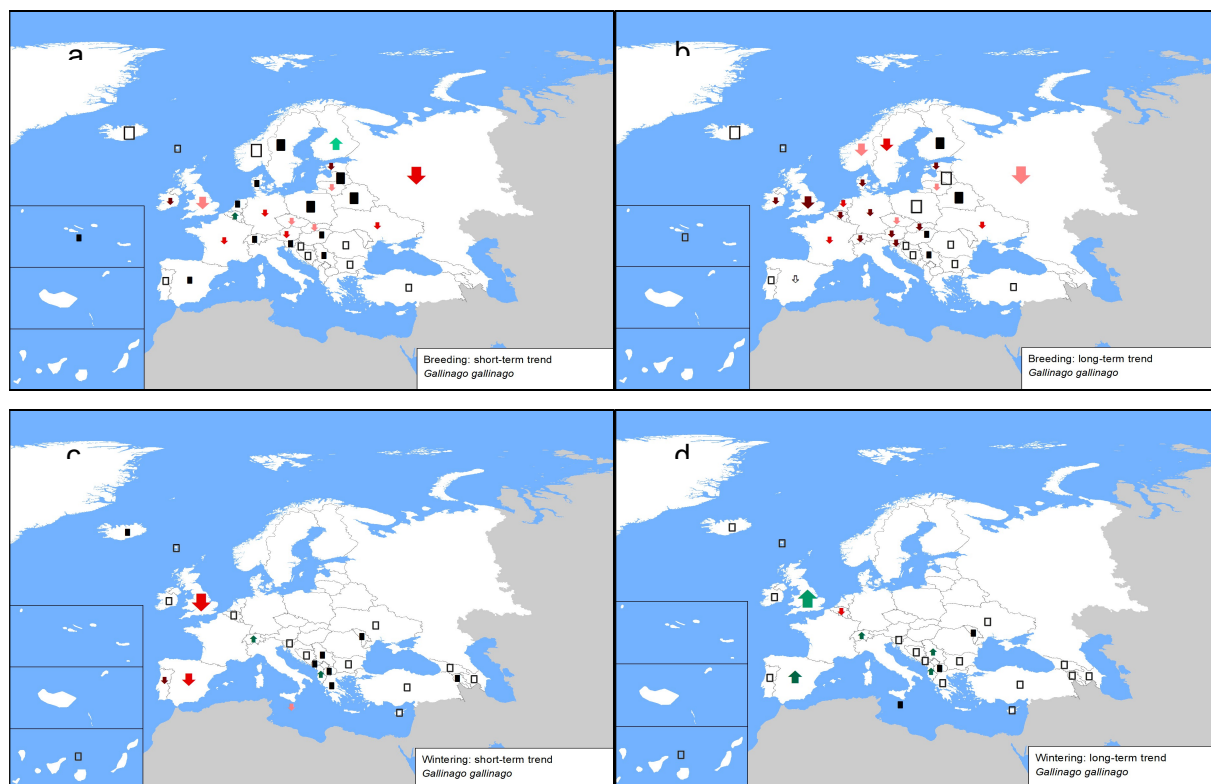
Celosvětový trend početnosti je klesající, v některých oblastech i výrazně klesající. Velmi hrubý odhad celosvětové populace je 7,5 – 14,5 mil. párů. Evropa tvoří přibližně 35 % celosvětového areálu rozšíření druhu a její populace je zde odhadována na 2,63 – 3,63 mil. párů. Z okolních států je populace stabilní zřejmě v Polsku, jinak je všude krátkodobý i dlouhodobý trend klesající, viz následující tabulka (BLI 2016, 2021, IUCN 2021, WETLANDS INTERNATIONAL 2025).

Tab. 1: Odhady počtů hnízdících párů bekasiny otavní a její trendy početnosti v ČR a okolních státech (BLI 2021); [trend: + = rostoucí, – = klesající, 0 = stabilní, ? = neznámý].

Stát (rozloha)	Počet párů	Hustota (počet párů/100 km ²)	Období odhadu početnosti	Trend (krátkodobý/ dlouhodobý)
ČR (78 870 km ²)	400-600	0,5-0,8	2014–2017	– / –
Německo (357 021 km ²)	2900-4500	0,8-1,3	2016	– / –
Polsko (312 685 km ²)	47000-77000	15,0-24,6	2013–2018	0 / ?
Rakousko (83 858 km ²)	30-60	0,0-0,1	2013–2018	– / –
Slovensko (49 035 km ²)	30-100	0,1-0,2	2013–2018	– / –

Obr. 6: Populační trend v Evropě v letech 1980–2023 je mírně klesající (EBCC 2025).

Obr. 7: Velikost hnízdní (a, b) a zimní (c, d) populace resp. její krátkodobé (a, c), a dlouhodobé (b, d) trendy u bekasiny otavní v Evropě (BLI 2021). Symbol je znázorněn v každé zemi s původním výskytem druhu. Tvar a barva symbolu představují populační trend v dané zemi a velikost symbolu odpovídá podílu evropské populace vyskytující se v dané zemi.

↑ (green)	Velký nárůst ($\geq 50\%$)	↓ (red)	Velký pokles ($\geq 50\%$)
↑ (medium green)	Mírný nárůst (20 – 49 %)	↓ (medium red)	Mírný pokles (20 – 49 %)
↑ (light green)	Malý nárůst (< 20 %)	↓ (light red)	Malý pokles (< 20 %)
↑ (grey)	Nárůst neznámého rozsahu	↓ (grey)	Pokles neznámého rozsahu
■	Stabilní nebo proměnlivý trend		
□	Neznámý trend		
○	Druh přítomen (žádné údaje o početnosti nebo trendu)		
×	Vyhynulý od roku 1980		

Každý symbol, s výjimkou přítomnosti a vyhynutí, se může vyskytovat až ve třech různých velikostních třídách, což odpovídá podílu evropské populace vyskytující se v dané zemi.

↑ (large)	Velký: $\geq 10\%$ evropské populace
↑ (medium)	Střední: 1 – 9 % evropské populace
↑ (small)	Malý: < 1 % evropské populace